

ISSN: 2241-6218

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΕΙΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2017 # Νο 71

Ιδιοκτησία - Διεύθυνση: "Οι Φίλοι του Δρομοκαϊτείου Θεραπευτηρίου", Κωλέττη 17, ΤΚ. 10681, Αθήνα, τηλ.: 68 11 424, fax: 210 6857841 email: filoidromokaiteiou@gmail.com

Αριστοτέλης και Αλέξανδρος

σελ. 3

Ο ρόλος του ιερέα στην θεραπεία του ασθενούς

σελ. 5

Ο ποιητής Οδυσσέας Ελύτης και ερμηνευτική προσέγγιση στο ποίημά του «Το τρελοβάπορο»

σελ. 2

Από το βιβλίο «Κάθε τέλος μια αρχή»

σελ. 4

Αγαπητές φίλες και φίλοι

Καλή χρονιά και Ευτυχισμένο το 2017 που αισίως υποδεχθήκαμε και φέτος. Μια χρονιά αβέβαιη και θολή για την μελλοντική της πορεία.

Μια χρονιά που δεν γνωρίζουμε τις προοπτικές της αλλά και στα προβλήματα που τυχόν μπορεί να δημιουργηθούν.

Διαβεβαιώσεις πολιτικών, εξηγήσεις και παρεξηγήσεις δημοσιογράφων, αναγνώσματα, τηλεσυζητήσεις, κλειστά μαγαζιά, φορολογίες υπέρμετρες, ένα ανακάτεμα καλών και κακών, παλαιών και καινούργιων λαθών μας οδηγούν σε απογοητευτικά συμπεράσματα.

Μέσα στο μεταίχμιο της παλαιάς και νέας τάξης πραγμάτων, δεν ξέρουμε τι θα απογίνουμε, και ποιος τελικά θα είναι ο δρόμος που θα οδηγηθεί ο τόπος μας. Αυτή η ταλαιπωρημένη πατρίδα μας, και ο βασανισμένος λαός μας.

Η ιστορία μας διδάσκει από αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερα, τι ραπίσματα δεχθήκαμε ως λαός και ως έθνος.

Ράπισμα από πολέμους, προδοσίες, υποδουλώσεις, γενοκτονίες και όλων των ειδών τα δεινά.

Υπάρχουμε όμως ως λαός και ως έθνος, και στο βάθος αισθανόμαστε περήφανοι που είμαστε Έλληνες.

Και ο πιο ταπεινός και αμόρφωτος Έλληνας, όσο αγανακτισμένος κι αν είναι, όταν έρθει η ώρα του κινδύνου και της ανάγκης, θα ζωστεί το ζωνάρι του φιλότιμου, και της αγάπης για την πατρίδα του και θα παλέψει με νύχια και με δόντια για το υπέρτατο αγαθό της ελευθερίας του και της πατρίδος του.

Άκουσα πως είπαν πως είμαστε δύσκολος λαός και πρέπει να καταπολεμηθούμε στις ρίζες μας, στα ήθη και έθιμα μας, στην γλώσσα μας και προπάντων στην παιδεία μας... και στην θρησκεία μας.

Και πραγματικά βρισκόμαστε σε μια ανύπαρκτη και λανθασμένη παιδεία.

Η γλώσσα μας παραμορφώνεται, τα ήθη και έθιμά μας αλλοιώνονται, και αμερικανοκουλτουριάρικες αλλοιώσεις με αφορμή δήθεν τη μόδα, κατακλύζουν την νεολαία μας.

Οι Έλληνες όμως από την αρχαιότητα είχαν τον από μηχανής Θεό, που σε κάθε κρίσιμη ώρα, στο σιβαρό χέρι του, τον σήκωνε ψηλά και τον τοποθετούσε στο βάθρο του, εξουδετερώνοντας τους εχθρούς του.

Γιατί λοιπόν και τώρα ο αληθινός Θεός μας, ο Χριστός μας δεν θα βάλλει το Πανάγιο Χέρι του να μας οδηγήσει στην σωτηρία;

Την γέννηση του Χριστού μας που γιορτάσαμε αυτές τις ημέρες με πίστη και ελπίδα όσοι την έχουμε, ας την μεταδώσουμε στους γύρω μας και προπάντων στα παιδιά και στα εγγόνια μας.

Αυτό θα κρατήσει την πατρίδα μας αλώβητη, από τις εχθρικές εισβολές. Έχουμε παράδειγμα τα 400 χρόνια Τούρκικης σκλαβιάς. Το κρυφό σχολείο, η οικογενειακή διδασχά και η ελληνική καρδιά, πάντα με την βοήθεια της δυνατής πίστης μας στον Χριστό μας, μας έδωσε και θα μας δίνει κουράγιο και αντοχή, να διαβούμε τους σκοπέλους που μας στήνουν οι κακοί και οι άθεοι.

Ίσως πρέπει να περάσουμε ξανά από δύσβατους δρόμους. Ας πιστέψουμε στον Θεό εκείνος ξέρει.

Γιατί πίστη σημαίνει αφήνομαι σε κείνο που δεν καταλαβαίνω, και πολλές φορές φοβάμαι, αλλά μέσα μου σε μια άλλη πραγματικότητα της ύπαρξής μου, σε μια έτερη διάσταση, αισθάνομαι ότι κάποιος γνωρίζει καλύτερα από εμένα. Δεν ξέρω γιατί, μα κάποιος με αγαπάει, με νοιάζεται με τον δικό του τρόπο, που είναι σοφός, ουσιαστικός, θεραπευτικός και λυτρωτικός.

Η πίστη μας αυτή ας γίνει πυξίδα, ελπίδα και στερέωμά μας στον Καινούργιο χρόνο που μας έρχεται με κάθε αγάπη και χαρά.

Με πολλή αγάπη και χαρά
Ανδρονίκη Σκαρβέλη

Το Σωματείο των Φ.Δ. σας εύχεται

καλή χρονιά και ευτυχισμένη!

Πρόσκληση

ΣΕ ΤΑΚΤΙΚΗ ΕΤΗΣΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Δευτέρα 20 Φεβρουαρίου 2017 και ώρα 18:00
στο ξενοδοχείο ΜΕΤΡΟΠΟΛΙΤΑΝ (Α. Συγγρού 385).

Σύμφωνα με το άρθρο 21 του καταστατικού, προσκαλούμε τα μέλη του Σωματείου μας «ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΕΙΟΥ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ» στην ετήσια τακτική Γενική Συνέλευση, η οποία θα λάβει χώρα την Δευτέρα 20 Φεβρουαρίου 2017 και ώρα 17:00 σε αίθουσα του ξενοδοχείου «ΜΕΤΡΟΠΟΛΙΤΑΝ» Α. Συγγρού 385

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

1. Εκλογή Προεδρείου Γ.Σ.
2. Διοικητικός και Οικονομικός απολογισμός οικονομικού έτους 17.2.2016 έως 19.2.2017.
3. Έγκριση πεπραγμένων και διαχείρισης.
4. Απαλλαγή Δ.Σ. από κάθε ευθύνη Διοικητική ή Διαχειριστική.
5. Αρχαιρεσίες για ανάδειξη νέου Δ.Σ. και νέα εξελεγκτικής επιτροπής.
6. Προτάσεις μελών.
7. Διάφορα θέματα, αναφορές.

Σε περίπτωση μη απαρτίας, καλούνται τα μέλη μας σε Επαναληπτική Γενική Συνέλευση, την ίδια ημέρα, στον ίδιο χώρο, μετά από μία ώρα, δηλαδή Δευτέρα 20 Φεβρουαρίου 2017 και ώρα 18:00.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Ανδρονίκη Σκαρβέλη

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
Κώστας Μεσολογγίτης

Πρόσκληση

Το Σωματείο «Οι φίλοι του Δρομοκαϊτείου Θεραπευτηρίου» έχει την τιμή να σας προσκαλέσει το μεσημέρι της Κυριακής της τελευταίας Αποκριάς, στο υπέροχο περιβάλλον του Ξενοδοχείου «Ιτίανια», Πανεπιστημίου 52, στις 26-2-2017 ημέρα Κυριακή και ώρα 13.00 για να αποχαιρετήσουμε μαζί τις Αποκριές, μέσα σε μια ατμόσφαιρα κεφιού και γλέντιου.

Εκλεκτά φαγητά διαλεγμένα επιμελώς θα σας αφήσουν τις καλύτερες εντυπώσεις. Η παρουσία σας αποτελεί ιδιαίτερη τιμή για το Σωματείο μας και συμβάλλει καθοριστικά στην ευόδωση των σκοπών του.

Εκ μέρους του Δ.Σ.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Ανδρονίκη Σκαρβέλη

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
Κώστας Μεσολογγίτης

Την συνδρομή ή οποιαδήποτε οικονομική ενίσχυση προς το Σωματείο «ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΕΙΟΥ» μπορείτε να καταθέσετε στον παρακάτω λογαριασμό: 00260064940200183718 Eurobank

Ελπίδα για τον καινούργιο χρόνο

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΟ ΠΟΙΗΜΑ ΤΟΥ «ΤΟ ΤΡΕΛΟΒΑΠΟΡΟ»

(Υπό Δρ. Φιλ. Μαρία
Ελευθερίας Γ. Γιατράκου)

Το 2016 συμπληρώθηκαν 105 χρόνια από τη γέννηση του Οδυσσέα Ελύτη (Οδυσσέα Αλεπουδέλη) και 20 χρόνια από το θάνατό του (2 Νοεμβρίου 1911 – 18 Μαρτίου 1996). Ο Ελύτης υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους Έλληνες ποιητές της γενιάς του '30, πολυβραβευμένος και καταξιωμένος, με βραβεύσεις με το Κρατικό Βραβείο Ποίησης και βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας. Γνωστότερα παγκοσμίως θα λέγαμε, τα έργα του «Άξιον Εστί», «Ήλιος ο Πρώτος», «Προσανατολισμοί κ.ά.».¹ Το ποιητικό του ιδίωμα καθαρά προσωπικό σφράγισε την εποχή του. Θεωρείται ένας από τους ανανεωτές της ελληνικής ποίησης.

Πολλά από τα ποιήματά του μεταφράστηκαν σε πολλές ξένες γλώσσες, μελοποιήθηκαν και τα τραγουδούν πολλοί άνθρωποι στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Το έργο του επίσης μεταφραστικό. Μετέφρασε ποιητικά και θεατρικά έργα. Υπήρξε επίσης δοκιμιογράφος, ζωγράφος, συγγραφέας, κριτικός τέχνης. Ο ίδιος γεννήθηκε στο Ηράκλειο της Κρήτης όπου ο πατέρας του είχε εγκαταστήσει τα εργοστάσιά του με καταγωγή των γονέων του από τη Λέσβο. Ο αερολιμένας Μυτιλήνης φέρει τιμητικά το όνομά του.² Φοίτησε στο ιδιωτικό σχολείο Δ.Ν. Μακρή για επτά χρόνια, με σπουδαίους δασκάλους, μεταξύ των οποίων τον Ι.Μ. Παναγιωτόπουλο, και τον Ιωάννη Θ. Κακριδή. Πολυταξιιδεμένος από την παιδική του ηλικία μαζί με την οικογένειά του. Το 1924 εγγράφηκε στο Γυμνάσιο Αθηνών και συνεργάστηκε στο περιοδικό «Η Διάπλασις των Παίδων» χρησιμοποιώντας ψευδώνυμο. Μελέτησε από μικρός την παγκόσμια λογοτεχνία και παράλληλα στράφηκε στον αθλητισμό και τη φύση. Μια περιπέτεια υγείας τον καθήλωσε για καιρό στο κρεβάτι, για να στραφεί μετά την αποκατάσταση της υγείας του στη λογοτεχνία. Το 1928 πήρε το απολυτήριο του Γυμνασίου με βαθμό 7 3/11. Δεν ακολούθησε τις προτροπές των γονέων του να γίνει χημικός αλλά ήλθε σε επαφή με το έργο του Κ. Καβάφη, του Ανδρέα Κάλβου, την αρχαία λυρική ποίηση, το έργο του Πολ Ελύάρ, των Γάλλων υπερρεαλιστών, που επέδρασαν σημαντικά στις ιδέες του για τη λογοτεχνία.³ Εγγράφηκε στη Νομική Σχολή της Αθήνας. Όταν ιδρύθηκε το 1933 στο Πανεπιστήμιο η «Ιδεοκρατική Φιλοσοφική Ομάδα» με τη συμμετοχή των Κωνσταντίνου Τσάτσου, Παναγιώτη Κανελλόπουλου, Ιωάννη Θεοδωράκου και Ιωάννη Συκουύτη ο Ελύτης ήταν ένας από τους εκπροσώπους των φοιτητών, συμμετέχοντας στα «Συμπόσια του Σαββάτου» που διοργανώνονταν. Συγχρόνως μελετούσε τη σύγχρονη νεοελληνική ποίηση. Ήλθε σε επαφή με τον κύκλο των Νέων Γραμμάτων (1935-1944) και με συνεργάτες παλιούς και νεότερους αξιόλογους Έλληνες λογοτέχνες, όπως ο Γιώργος Σεφέρης, ο Γιώργος Θεοτοκάς, ο Άγγελος Τερζάκης, ο Κοσμάς Πολίτης, ο Άγγελος Σικελιανός κ.ά. Γνώρισε τον Ανδρέα Εμπειρίκο το 1935 εκφραστή του υπερρεαλισμού και συνδέθηκε μαζί του με στενή φιλία που κράτησε 25 χρόνια. Μια νέα ποιητική θύρα ανοιγόταν στον Ελύτη για να θεμελιώσει το δικό του ποιητικό οικοδόμημα, με την συμπάρταση των Μυτιληνίων ζωγράφων Ορέστη Κανέλλη και Τάκη Ελευθεριάδη, και ήλθαν σε επαφή με την τέχνη του λαϊκού ζωγράφου Θεόφιλου, που είχε πεθάνει ένα χρόνο πριν. Το 1936 στην Α΄ Διεθνή Υπερρεαλιστική Έκθεση των Αθηνών, ο Ελύτης παρουσίασε ζωγραφικούς πίνακες με την τεχνική της χαρτοκολλητικής (collage)⁴.

Το 1939 εγκαταλείπει οριστικά τις νομικές σπουδές του, ασχολήθηκε με δημοσιεύσεις ποιημάτων σε περιοδικά και τυπώθηκαν η ποιητική του συλλογή «Προσανατολισμοί». Άρχισαν εν τω μεταξύ να δημοσιεύονται τα ποιήματά του σε ξένες γλώσσες.

Παρών ο Ελύτης και στο Αλβανικό μέτωπο με την έναρξη του πολέμου του 1940, όπου υπηρέτησε ως Ανθυπολοχαγός στη Διοίκηση του Στρατηγείου του Α΄ Σώματος Στρατού και στη συνέχεια μεταφέρθηκε στη ζώνη πυρός. Στη διάρκεια της Κατοχής υπήρξε ένα από τα ιδρυτικά μέλη του

«Κύκλου Παλαμά». Το 1943 εκδόθηκε η συλλογή «Ήλιος ο Πρώτος» και οι «Παραλλαγές πάνω σε μια ακτίδα» σε 6000 αριθμημένα αντίτυπα. Ανάμεσα στις διάφορες συλλογές του που δημοσιεύονται είναι το ποιητικό του έργο «Άσμα ηρωικό και πένθιμο για το χαμένο ανθυπολοχαγό της Αλβανίας», το οποίο συνέγραψε το 1941 ή το 1943 για να τιμήσει τους συμπολεμιστές του στην Αλβανία.

Ο πόλεμος του 1940 του έδωσε έμπνευση και άλλα σπουδαία έργα του.

Το 1948 ταξίδεψε στην Ελβετία, για να εγκατασταθεί τελικά στο Παρίσι, όπου παρακολούθησε μαθήματα Φιλοσοφίας στη Σορβόνη. Στο Παρίσι υπήρξε ιδρυτικό μέλος της Διεθνούς Ένωσης Κριτικών Τέχνης. Έλαβε πολλές σπουδαίες θέσεις στο χώρο της Τέχνης, Ραδιοφωνία στην Ελλάδα και Ευρωπαϊκής Εταιρείας Πολιτισμού στη Βενετία. Ταξίδεψε στις Ηνωμένες Πολιτείες και σε πολλές άλλες χώρες και το 1964 ξεκίνησε η ηχογράφηση του μελοποιημένου «Άξιον Εστί» από τον Μίκυ Θεοδωράκη.

Πολλές οι τιμητικές διακρίσεις που του απένειμε η Πολιτεία για το έργο του με αποκορύφωμα την απονομή του Νόμπελ Λογοτεχνίας από την Σουηδική Ακαδημία στις 18 Οκτωβρίου 1979. Τον επόμενο χρόνο κατέθεσε το χρυσό μετάλλιο και τα τιμητικά διπλώματα στο Μουσείο Μπενάκη κι ακολούθησαν αναγορεύσεις σε επίτιμο διδάκτορα από διάφορα Πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού. Στην προσωπική του ζωή απέφευγε συστηματικά τη δημοσιότητα.

Δεν δέχτηκε την πρόταση να γίνει ακαδημαϊκός.

Το έργο του συνδεδεμένο με το κίνημα του υπερρεαλισμού το αναμόρφωσε σύμφωνα με το προσωπικό του όραμα. Μια από τις κορυφαίες δημιουργίες του υπήρξε το «Άξιον Εστί», έργο με το οποίο διεκδικεί θέση στην εθνική λογοτεχνία⁵.

Πέρα από το ποιητικό του έργο ο Ελύτης άφησε σημαντικά δοκίμια, συγκεντρωμένα στους τόμους «Ανοιχτά χαρτιά» (1977) και «Εν Λευκώ», καθώς επίσης αξιόλογες μεταφράσεις Ευρωπαίων ποιητών και θεατρικών συγγραφέων.

Ερμηνευτική προσέγγιση του ποιήματος του Οδυσσέα Ελύτη «το τρελοβάπορο»

Βαπόρι στολισμένο βγαίνει στα βουνά κι αρχίζει τις μανούβρες "βίρα μαινα" Την άγκυρα φουντάρει στις κουκουναριές φορτώνει φρέσκο αέρα κι απ τις δύο μεριές Είναι από μαύρη πέτρα κι είναι απ' όνειρο κι έχει λοστρόμο αθώο, ναύτη πονηρό. Από τα βάθη φτάνει τους παλιούς καιρούς, βάσανα ξεφορτώνει κι αναστεναγμούς. Έλα Χριστέ και Κύριε, λέω κι απορώ, τέτοιο τρελό βαπόρι τρελοβάπορο, Χρόνους μας ταξιδεύει δε βουλιάξαμε χίλιους καπεταναίους τους αλλάξαμε Κατακλυσμούς ποτέ δε λογαριάσαμε, μπήκαμε μες στα όλα και περάσαμε, Κι έχουμε στο κατάρτι μας βιγλάτορα παντοτινό τον Ήλιο τον Ηλιάτορα!

Το ποίημα αυτό που μελοποιήθηκε και τραγουδήθηκε από χιλιάδες στόματα ανήκει στην ποιητική συλλογή «Ήλιος ο πρώτος», που δημοσιεύθηκε το 1943. Κι ενώ γράφτηκε κατά τη δύσκολη και σκοτεινή περίοδο της Γερμανικής Κατοχής, είναι ένα ποίημα που εμπνέει αισιοδοξία, φως ελπίδα και θυμίζει την ηρωική ιστορική πορεία της Ελλάδας δια μέσου των αιώνων.

Ας ταξιδέψουμε κι εμείς με το τρελοβάπορο και με καπετάνιο τον Οδυσσέα Ελύτη.

Το ποίημα χωρίζεται σε δύο ενότητες, που η καθεμία κρατάει για τον εαυτό της τέσσερις στίχους που κρύβουν ποιητικούς θησαυρούς. Η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει τους οκτώ πρώτους στίχους και η δεύτερη του άλλους οκτώ⁶.

Το ποίημα έχει καθαρά συμβολικό χαρακτήρα. Το τρελοβάπορο είναι η Ελλάδα που ταξιδεύει στο χρόνο και στην Ιστορία νικηφόρα, παρά τις ανυπέρβλητες δυσκολίες και τις παραδοξότητες.

Στην πρώτη στροφή παρουσιάζεται το καράβι στολισμένο με όλα τα χαρίσματα και τα επιτεύγματα της ελληνικής φυλής, να βγαίνει στα βουνά και όχι στη θάλασσα. Αυτό είναι το παράδοξο της ελληνικής φυλής, Όπως έλεγε ο Κο-

λοκοτρώνης, όταν οι Έλληνες με όλες τις ανυπέρβλητες δυσκολίες τους ξεκίνησαν την Επανάσταση για να αποτινάξουν τον τουρκικό ζυγό: «Ο κόσμος μας έλεγεν τρελλούς. «Ευτυχώς και υπήρχαμε εμείς, οι τρελοί για να σωθούν και οι άλλοι οι γνωστικοί». Αυτή η παράτολμη λεβεντιά των Ελλήνων σώζει πάντοτε την Ελλάδα.

Και βέβαια το τρελοβάπορο αγκυροβολεί και μάχεται πάντοτε σε ελληνικό τοπίο, όπου επικρατούν τα βουνά και οι κουκουναριές, δηλαδή τα πεύκα. Και φυσικά οι Έλληνες δεν έχουν υλικά αγαθά, αλλά τα δώρα της φύσης που απλόχερα τους σκόρπισε ο Θεός. Το πολύτιμο εμπόρευσμά του είναι ο καθαρός, ο φρέσκος αέρας, το οξυγόνο. Το παράδοξο όμως του τρελοβάπορου συνεχίζεται. Είναι φτιαγμένο από μαύρη πέτρα που μαρτυρεί τις θλίψεις και τις δυσκολίες της ελληνικής φυλής, αλλά και από όνειρο, δηλαδή στην κατασκευή του έχει μπει το όραμα των Ελλήνων, θυμίζοντας σολωμικό στίχο:

*«με λογισμό και μ' όνειρο,
Ιστορικές δυσκολίες από τη μια
οράματα για λευτεριά από την άλλη»
«κι έχει λοστρόμο αθώο,
ναύτη πονηρό»,*

ο λοστρόμος είναι ο προϊστάμενος των ναυτών του πλοίου, και διακρίνεται για την αθωότητα και την καλοκαγαθία του. Ο λοστρόμος εκφράζει την καλοσύνη, φιλοξενία και γενναιοκαρδία του λαού μας κι από την άλλη ο ναύτης ο «πονηρός» μαρτυρεί το οδυσεϊκό πνεύμα, το πολύτροπο και πολυμήχανο κατά τον Όμηρο, που βρίσκει άπειρους τρόπους να αποφύγει τις κακοτοπιές, να παρακάμψει τις Συμπληγάδες και να σωθεί.

*«Από τα βάθη φτάνει τους παλιούς καιρούς,
βάσανα ξεφορτώνει κι αναστεναγμούς».*

Αυτοί οι στίχοι δείχνουν την πολυτάραχη Ιστορία της Ελλάδας με το βαρύ φορτίο που προκαλεί βάσανα και αναστεναγμούς. Ο ποιητής όμως δεν θέλει να μας δώσει εντύπωση απαισιοδοξίας γι' αυτό στη δεύτερη ενότητα αναπερνάει το ηθικό μας με την επίκληση του Θεού που βρίσκεται πάντοτε κοντά στους ανθρώπους της Ελλάδας. Τον Χριστό επικαλείται και τώρα ο ποιητής να τον βοηθήσει να κατανοήσει αυτά που συμβαίνουν στην παράξενη αυτή γωνιά της γης. Και στη βοήθεια Του εμπιστεύεται τη σωτηρία μας.

*«Χρόνους μας ταξιδεύει δε βουλιάξαμε
Χίλιους καπεταναίους τους αλλάξαμε».*

Με τους στίχους αυτούς ο ποιητής κάνει έναν ιστορικό απολογισμό για την Ελλάδα, με αγνή περηφάνια, αφού μέσα από τόσους εχθρούς και καταιγίδες, μετά από άπειρες δοκιμασίες, η Ελλάδα όχι μόνο δεν εξαφανίστηκε αλλά εμφανίστηκε λαμπρότερη και δοξασμένη στο προσκήνιο της Ιστορίας. Μας θυμίζουν οι στίχοι αυτοί τα λόγια του Μακρυγιάννη που έλεγε στον Δερρινύ: «ότι αρχή και τέλος παλαιόθεν και ως τώρα, όλα τα θεριά πολέμου να μας φάνε και δεν μπορούνε, τρώνε από μας και μένει και μαγιά».

*Κατακλυσμούς ποτέ δε λογαριάσαμε,
Μπήκαμε μες στα όλα και περάσαμε»*

Στις πιο δύσκολες στιγμές της Ιστορίας οι Έλληνες αντιμετώπισαν τους εχθρούς εύψυχα και εξήλθαν νικητές.

*«Κι έχουμε στο κατάρτι μας βιγλάτορα
Παντοτινό τον Ήλιο τον Ηλιάτορα»*

Οι τελευταίοι στίχοι είναι ένας δυνατός θριαμβικός παιάνας χαράς, ένα νικητήριο σάλπισμα. Ο ήλιος συμβολίζει το φως, την αλήθεια, τη χαρά, την παντοτινή λάμψη του ελληνικού πνεύματος. Ήλιος αισιοδοξίας για το αήττητο της ελληνικής φυλής και την παντοτινή λάμψη του ελληνικού πνεύματος⁷. Η Ελλάδα άλλαξε πολλούς κυβερνήτες, πολλούς καπεταναίους, πολλούς κυβερνήτες, άξιους και μη. Ο ήλιος, οι πνευματικές ικανότητες του λαού της και ο Θεός ο «νοντός Ήλιος της δικαιοσύνης» δεν πρόκειται ποτέ να εγκαταλείψουν την Ελλάδα να νικηθεί από κανένα αντίπαλο, από καμιά δυσκολία, από καμιά φουρτούνα⁸.

Στους δύσκολους καιρούς που η πατρίδα μας διέρχεται, το ποίημα του Οδυσσέα Ελύτη μπορεί κι αυτό να συμβάλει στην ανάκαμψη του φρονήματός μας, στην ανάκτηση της εμψυχίας και πίστης κι ελπίδας μας στο Θεό, στη δύναμη για συνέχιση της λαμπρής ιστορικής μας πορείας και συνέχειας.

¹ https://el.wikipedia.org/wiki/Οδυσσέας_Ελύτης, σ. 1

² ό.π., σ.8

³ ό.π., σ. 2 και βλ. Οδυσσέας Ελύτης. Ανοιχτά χαρτιά.

⁴ Οδυσσέας Ελύτης, η ζωή του νομπελίστα ποιητή, Εφη-

μερίδα Καθημερινή, 7/10/2007.

⁵ Δημήτριος, Δημητρούλης, (Νοέμβριος 1986). «Το Άξιον» της ιστορίας και το «Εστί» της ρητορικής» Χάρτης (Αθήνα) σ. 21-23].

⁶ <http://11dim-kanal.kav.sch.gr/main/prog/poems.htm>.

⁷ <http://11dim-kanal.kav.sch.gr/main/prog/poems.htm>, σ. 4.

⁸ <http://www.odyssey.com.cy/main/default.aspx? tallID=138&item/D=978&mia=912,σ.2>

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΚΑΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

Υπό της κυρίας Ανδρονίκης Σκαρβέλη, από την ομιλία της στο σεμινάριο - ημερίδα της φιλοσοφικής σχολής στο Μέγαρο “Μακεδονία” στις 4-12-16 επί τη επετειό για το έτος Αριστοτέλη

Ο κύριος λόγος που η χώρα βρίσκεται σε καθεστώς οικονομικής πολιτικής, κοινωνικής και ηθικής κατάρρευσης, είναι η ανυπαρξία ενός στρατηγικού σχεδίου σε όλους τους τομείς και ιδιαίτερα σε αυτόν της παιδείας, γεγονός που έχει επιτρέψει τις προσωπικές «αυθαίρετες» αποσπασματικές, χωρίς συνοχή και συνέχεια παρεμβάσεις πολιτών και ιδιωτών, στην χάραξη της εθνικής πολιτικής. Γράφει ο Φραγκούλης Φράγκος στην Ελεύθερη Ζώνη.

Και πραγματικά. Η παιδεία είναι σχεδόν το μέγιστο αγαθό που μπορεί να προσφέρει στον άνθρωπο, την σωστή ανάπτυξη και πρόοδο για τον ίδιο, την οικογένειά του, την κοινωνία, και προπάντων την πατρίδα του. Όταν δεν υπάρχει η σωστή παιδεία, όσο ταλαντούχος και αν γεννηθεί ένας άνθρωπος, θα παραμείνει στα στενά περιθώρια ενός οπισθοδρομικού και στενού περιβάλλοντος. Παράδειγμα, η σημερινή μου αναφορά στον μεγάλο διδάσκαλο Αριστοτέλη και στον μαθητή του Αλέξανδρο.

Σήμερα μιλάμε για ένα πανεπιστήμωνα διδάσκαλο του γένους μας τον περίφημο Αριστοτέλη και θα μιλήσω για εκείνον ως διδάσκαλο του Μ. Αλεξάνδρου.

Ο Αλέξανδρος γεννήθηκε τον Ιούλιο του 356 π.Χ. στις 6 του μήνα Εκατομβοίωνος για τους Αθηναίους και Αών για τους Μακεδόνες.

Ο πατέρας του Φίλιππος, είχε γνωρίσει την μητέρα του Ολυμπιάδα κατά την μύσή του στην Ορφική θρησκεία, οπότε και την παντρεύτηκε.

Η γέννηση του Αλεξάνδρου συνέπεσε με την κατεδάφιση του ναού της Αρτέμιδος στην Έφεσο, ναός που ανήκε στα επτά θαύματα του κόσμου. Εκείνη την περίοδο ο Φίλιππος είχε μεγάλες επιτυχίες, αφού νίκησε ο Παρμενίων σε μάχη τους Ιλλυριούς καθώς και ένα άλογό του είχε νικήσει στους Ολυμπιακούς αγώνες.

Ο Φίλιππος διέβλεψε ότι ο Αλέξανδρος είναι πανέξυπνος και θα ήταν ένας ικανότατος βασιλιάς και φρόντισε για την εκπαίδευσή του με τους πλέον φημισμένους διδασκάλους της εποχής.

Ο νεαρός Αλέξανδρος είχε πολλούς παιδαγωγούς και δασκάλους. Την ευθύνη όλων την είχε ο Λεωνίδας συγγενής της Ολυμπιάδας άνθρωπος αυστηρός και πειθαρχημένος. Αυτός τον εκπαίδευσε στην εγκράτεια και τον είχε μάθει πως ο καλύτερος τρόπος για να ευχαριστηθεί το πρόγευμα ήταν, να πραγματοποιήσει νυχτερινή πορεία, ενώ για να ευχαριστηθεί το δείπνο, θα έπρεπε να έχει λάβει ελαφρύ πρόγευμα. Του δίδαξε την οικονομία, ενώ ένας άλλος παιδαγωγός του Αλέξανδρου, ο Λυσίμαχος ο Αρκάνας, ο οποίος αργότερα έγινε στρατηγός του κατά την διάρκεια της εκστρατείας του. Δεν προσέφερε τίποτα το ιδιαίτερο στον Αλέξανδρο, αλλά επειδή τον ονόμαζε Αχιλλέα και τον Φίλιππο Πηλέα είχε ταυτίσει τον εαυτό του με τον Αχιλλέα, τον ένδοξο πρόγονό του και ήρωα του Ομηρικού Έπους.

Κανένας όμως από τους παιδαγωγούς και διδασκάλους του δεν έπαιξε τόσο σπουδαίο ρόλο στην εκπαίδευση του Αλεξάνδρου, όσο ο Μέγας Πανεπιστήμων, Αριστοτέλης ο Σταγειρίτης.

Ο Φίλιππος θέλοντας να δώσει την καλύτερη εκπαίδευση στον Αλέξανδρο έστειλε και φώναξε τον κορυφαίο φιλόσοφο της εποχής, τον Αριστοτέλη από τα Στάγειρα, πόλη που είχε καταστρέψει και την οποία ξανάχτισε προς τιμήν του Αριστοτέλη. Μαθητής του Πλάτωνα, ο Αριστοτέλης, αναλαμβάνει την διαμόρφωσή του 13 χρόνου Αλεξάνδρου, στο ιερό των Νυμφών, στην τοποθεσία Μιέζα κοντά στα Στάγειρα. Όπως μας γράφει ο Πλούταρχος και ο Αρειανός, φαίνεται ότι ο Αλέξανδρος δεν διδάχθηκε μόνο την ηθική και την πολιτική επιστήμη, αλλά και τις απόρρητες και βαθύτερες διδασκαλίες που οι Αργεῖτες αποκαλούσαν, ακροαματικές και εποπτικές και δεν τις διέδιδαν σε πολλούς.

Μάλιστα όταν αργότερα ο Αλέξανδρος έμαθε ότι ο Αριστοτέλης είχε εκδώσει τους λόγους του με το όνομα « Μετά τα Φυσικά» του έγραφε τα εξής: «Ο Αλέξανδρος χαιρετά τον Αριστοτέλη ελπίζοντας να είναι καλά. Δεν έπραξε ορθά με το να εκδόσεις τους ακροαματικούς λόγους, αφού έτσι δεν θα διαφέρομε από τους άλλους. Γιατί εγώ προτιμώ να διαφέρω από τους άλλους ως προς την μόρφωση, παρά προς την δύναμη. Να 'σαι καλά»

Είναι μια κορυφαία στιγμή στην παγκόσμια ιστορία, η συνάντηση των δύο μεγαλοφυών της στρατηγικής και της φιλοσοφίας, του Αλεξάνδρου ο οποίος δημιούργησε μια από τις μεγαλύτερες αυτοκρατορίες της αρχαιότητας χωρίς να χάσει ούτε μία μάχη και του Αριστοτέλη, ο οποίος έθεσε τα θεμέλια της παγκόσμιας φιλοσοφίας. Αυτός ο μέγιστος των φιλοσόφων συνδέθηκε με την πιο αινιγματική και μεγαλειώδη μορφή της παγκόσμιας ιστορίας, τον Αλέξανδρο, αφού υπήρξε ο κύριος δάσκαλός του κατά την εφηβική ηλικία του. Ο ρόλος που έπαιξε στην διαμόρφωση του χαρακτήρα του και της προσωπικότητάς του και τις επιρροές του, αλλά και οι μετέπειτα σχέσεις τους συνιστούν αντικείμενο μελέτης εκ μέρους των ιστορικών.

Το θέμα σχέσεων Αριστοτέλη και Αλεξάνδρου, δύο κορυφαίων προσωπικοτήτων της παγκόσμιας ιστορίας έχει εκ των πραγμάτων τεράστιο ενδιαφέρον. Στον Αριστοτέλη οφείλει ο Αλέξανδρος την στρατηγική μεγαλοφυΐα του γιατί «χωρίς την ηθική φιλοσοφία, την λογική, τις γνώσεις της γεωγραφίας, της γεωμετρίας, αλλά και την ποίηση, την μουσική, την λογοτεχνία, και όλες τις άλλες επιστημονικές γνώσεις που του μετέδωσε ο σοφός Σταγειρίτης θα ήταν μάλλον ένας συ-

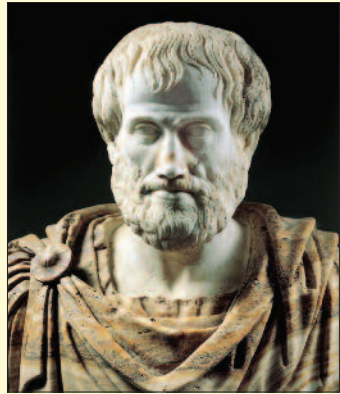
νήθης κατακτητής, χαρισματικός μεν αλλά χωρίς το κατάλληλο πνευματικό και επιστημονικό υπόβαθρο, και την καλλιέργεια που διακρίνει μια συγκροτημένη προσωπικότητα.

Στο βιβλίο του ο Γιάννης Παρίσης παρουσιάζει πως η Αριστοτελική φιλοσοφία του ορθολογισμού, της σφαιρικής γνώσης και της έμφασης στο μέτρο, επέδρασαν καθοριστικά στη διαμόρφωση της οξυδερκούς πολιτικής και στρατηγικής ικανότητας του Μ. Αλεξάνδρου. Ο Μ.

Αλέξανδρος κατόρθωσε να εφαρμόσει την υψηλή στρατηγική, το κατάλληλο συνδυασμό σκληρής και ήπιας ισχύος, όπως αυτή περιγράφεται σήμερα, πολλούς αιώνες αργότερα, στην ορολογία των διεθνών σχέσεων. Θα ήταν άραγε αυτό δυνατόν από μεριάς του Μ. Αλεξάνδρου, χωρίς την διδασκαλία του Αριστοτέλη περί επιδίωξης μέτρου και περί πολιτείας ως τάξης και βίου της πόλης;

Μέσα από την συνάντηση των δύο μέγα μορφών καταδεικνύεται ότι η στρατηγική ιδιοφυΐα προϋποθέτει εκπαιδευση, πέραν των στενών ορίων της στρατηγικής τέχνης. Προϋποθέτει την ανθρώπινη ολοκλήρωση του γιγάντη, που προσφέρει μόνο η παιδεία και η καλλιέργεια του πνεύματος. Αυτό είναι που διακρίνει τον χαρισματικό από τον μεγαλοφυή.

Τα κείμενα του Αριστοτέλη συνοψίζουν το περιεχόμενο της διδασκαλίας του και μπορεί κάποιος να φανταστεί το επίπεδο αυτής της διδασκαλίας όπου ένας και μόνο άνθρωπος είχε την ικανότητα να μιλήσει, να αναλύσει και να συστηματοποιήσει το όνομα και το περιεχόμενο του κόσμου τόσο

στο σύνολο του όσο και επιμέρους.

Ο Αριστοτέλης επιχείρησε επίσης το αδιανόητο για ένα φιλόσοφο. Να συνδυάσει την φιλοσοφία με την επιχειρηματολογία του κοινού νου και αποτελεί αυτό γνώρισμα μόνο των μεγάλων διδασκάλων.

Η ουσία και το παράδειγμα της διδασκαλίας δεν διατυπώθηκε από κανέναν άλλο μέχρι σήμερα, με την ελλειπτικότητα και την ακρίβεια που διακρίνει τον Αριστοτελικό λόγο.

Στα 3 χρόνια που ο Αριστοτέλης δίδαξε τον Αλέξανδρο, ηθική, ιατρική, φιλοσοφία, διαλεκτική και άλλα, δημιούργησε μια μεγάλη προσωπικότητα, τον Μέγα Αλέξανδρο, ο οποίος έλεγε: «Στον πατέρα μου οφείλω το ζην αλλά στον Αριστοτέλη το ευ ζην. Ευγνωμονώ τους θεούς ότι εγεννήθην Έλληνα».

Άξιος μαθητής του μεγάλου φιλοσόφου ο Αλέξανδρος με την ευφυΐα του συμπλήρωνε στην πράξη τον πανεπιστήμωνα Αριστοτέλη.

Γιατί η πράξη όταν έχει τέτοιους στόχους, προκύπτει πάντοτε από την διδασκαλία. Η ολοκληρωμένη εκπαίδευση έχει μεγάλη σημασία, ειδικά στους καιρούς που διανύουμε. Πριν από κάμποσα χρόνια ο Ρομπέρτο Γκρέιβ έγραφε, πως το να ξέρει κανείς μόνο ένα πράγμα σημαίνει πως διαθέτει το μυαλό ενός βαρβάρου. Θα μπορούσε να το έχει πει με διαφορετικά λόγια ο μεγάλος φιλόσοφος.

Απέδειξε πως η ιδέα της ενότητας του κόσμου, έστω και μέσω των πολεμικών επιχειρήσεων, δεν είναι μεταφορικά ας πούμε, της κοσμοαντίληψης, ότι εφόσον υπάρχει ενότητα σε όλα τα αισθητά και τα υπεραισθητά (που προκύπτει ευθέως από την Αριστοτελική διδασκαλία) να μη δημιουργεί και ένα ενιαίο πολυεθνικό κράτος.

Αν δεν συνέβαινε αυτό το πολιτιστικό έργο του Αλεξάνδρου δεν θα μπορούσε να αιτιολογηθεί. Γιατί η πράξη όταν έχει τέτοιους στόχους, προκύπτει πάντοτε από την διδασκαλία. Η ολοκληρωμένη εκπαίδευση έχει μεγάλη σημασία, ειδικά στους καιρούς που διανύουμε. Πριν από κάμποσα χρόνια ο Ρομπέρτο Γκρέιβ έγραφε, πως το να ξέρει κανείς μόνο ένα πράγμα σημαίνει πως διαθέτει το μυαλό ενός βαρβάρου. Θα μπορούσε να το έχει πει με διαφορετικά λόγια ο μεγάλος φιλόσοφος.

Με την ολοκληρωμένη παιδεία επιτυγχάνεται η αρετή της αγνότητας που δίδαξε ο Αριστοτέλης στον Αλέξανδρο. Το φιλελεύθερο πνεύμα, η ευρεία διάνοια και ο ισορροπημένος νους του Μ. Αλεξάνδρου δεν μπορούν παρά να οφείλονται σε μεγάλο βαθμό στην κορυφαία στιγμή της συνάντησης και της διδασκαλίας από τον μεγάλο Αριστοτέλη.

Ο κύριος λόγος λοιπόν που η χώρα μας βρίσκεται σε ηθική προπάντων κατάρρευση, είναι η ανύπαρκτη παιδεία. Είθε οι μεγάλοι σοφοί οργανωτές της παγκοσμιοποίησης να αντιληφθούν την αλήθεια αυτή και να οδηγήσουν τους λαούς στους σωστούς δρόμους που οδηγεί μόνο η παιδεία. Και δεν μπορώ να μην σας υπενθυμίσω την διαθήκη του Μ. Αλεξάνδρου στην άκρη της Ασίας παρουσία 9000 αξιωματούχων και προυχόντων Ελλήνων και Μηδίων και κάθε άλλης φυλής είπε: «Σας εύχομαι εδώ που τελειώνουν οι πόλεμοι να ευτυχήσετε με την ειρήνη. Όλοι οι θνητοί από δω και πέρα, να ζήσουν σαν ένας λαός, μονοιασμένος για την κοινή προκοπή.

Να θεωρείτε την οικουμένη πατρίδα σας, με κοινούς νόμους, όπου θα κυβερνούν οι άριστοι, ανεξαρτήτως φυλής.

Δεν χωρίζω τους ανθρώπους όπως κάνουν οι στενόμυαλοι σε Έλληνες και βαρβάρους. Δεν με ενδιαφέρει η καταγωγή των πολιτών, ούτε η ράτσα που γεννήθηκαν.

Τους καταμερίζω μόνο με ένα κριτήριο την Αρετή.

Για μένα κάθε καλός ξένος είναι Έλληνας και κάθε κακός Έλληνας είναι χειρότερος από βάρβαρο.

Αν ποτέ σας παρουσιαστούν διαφορές, δεν θα καταφύγετε στα όπλα παρά θα τις λύσετε ειρηνικά. Στην ανάγκη θα σταθώ εγώ διαιτητής σας. Τον Θεό, δεν πρέπει να τον νομίζετε σαν αυταρχικό κυβερνήτη σας, αλλά ως κοινό πατέρα όλων ώστε η διαγωγή σας να μοιάζει με την ζωή που κάνουν αδελφικά στην οικογένεια. Από μέρους μου θεωρώ όλους ίσους, μικρούς και μεγάλους.

Και θα ήθελα να μην είσθε μόνο υπήκοοι της κοινοπολιτείας μου, αλλά μέτοχοι, όλοι συνεταιρι.

Όσο περνάει από το χέρι μου, θα προσπαθήσω να συντελεσθούν αυτά που υπόσχομαι».

Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ 324 π.Χ.

Ευρισκόμενος στα πρόθυρα του θανάτου του ο Μ. Αλέξανδρος συγκάλεσε τους στρατηγούς του και τους κοινοποίησε τις τρεις τελευταίες επιθυμίες του:

1. Να μεταφερθεί το φέρετρό του στους ώμους από τους καλύτερους γιατρούς της εποχής.

2. Τους θησαυρούς που έχει αποκτήσει (ασήμι, χρυσάφι, πολύτιμους λίθους) να τους σκορπίσουν σε όλη την διαδρομή μέχρι τον τάφο του.

3. Τα χέρια του να μείνουν να λικνίζονται στον αέρα, έξω από το φέρετρό, σε θέα όλων.

Ένας από τους στρατηγούς, έκπληκτος από τις ασυνήθιστες επιθυμίες, ρώτησε τον Αλέξανδρο ποιοι ήταν οι λόγοι. Ο Αλέξανδρος του εξήγησε:

1. Θέλω οι πιο διαπρεπείς ιατροί να σηκώσουν το φέρετρό μου για να μπορούν να δείξουν με αυτό τον τρόπο ότι ούτε εκείνοι δεν έχουν μπροστά στον θάνατο την δύναμη να θεραπεύουν.

2. Θέλω το έδαφος να καλυφθεί από τους θησαυρούς, για να μπορούν όλοι να βλέπουν ότι τα αγαθά που αποκτούμε εδώ, εδώ παραμένουν.

3. Θέλω τα χέρια μου να αιωρούνται στον αέρα για να μπορούν οι άνθρωποι να βλέπουν ότι ερχόμαστε με τα χέρια άδεια και με τα χέρια άδεια φεύγουμε, όταν τελειώνει για μας ο πιο πολύτιμος θησαυρός που είναι ο χρόνος.

Το καλύτερο δώρο που μπορείς να δώσεις σε κάποιον είναι ο χρόνος σου.

Αυτή η τρανή προσωπικότητα του Μ. Αλεξάνδρου, χωρίς την διδασκαλία του πανεπιστήμωνα Αριστοτέλη, θα ήταν απλώς χαρισματικός και όχι μεγαλοφυής.

Γιατί η μόρφωση έναν απλό άνθρωπο τον κάνει σημαντικό και ένα χαρισματικό τον κάνει μεγαλοφυή.

Για τον χρόνο που αφιερώσατε να με ακούσατε σας ευχαριστώ.

Για την αγάπη και την αρετή που δίδαξε ο Θεάνθρωπος που την γέννησή του γιορτάζουμε αυτές τις ημέρες, και που 2.400 χρόνια πριν δίδαξαν οι προγονοί μας Αριστοτέλης και Αλέξανδρος ως πολεμήσουμε κι εμείς αυτές τις Άγιες ημέρες.

Από το βιβλίο «Κάθε τέλος μια αρχή»

Την ημέρα των Χριστουγέννων, καλεσμένη με τα παιδιά μου στο σπίτι μιας αγαπητής φίλης, και καθισμένη στην πολυθρόνα δίπλα στο τζάκι, άπλωσα το χέρι μου δίπλα στην βιβλιοθήκη και πήρα ένα μικρό βιβλίο. Τι να σας πω. Αμέσως εντυπωσιάστηκα τόσο, που της ζήτησα να μου το δανείσει, για να το διαβάσω με την πouxία μου πιο προσεκτικά.

Ήταν η 7η έκδοση με τίτλο «Κάθε τέλος μια αρχή». Το έγραψε ένας ιερέας από την Κρήτη. Ο Χαράλαμπος Παπαδόπουλος. Νόμισα πως διάβαζα την Βίβλο...

Σας αντιγράφω το πρώτο κείμενο περί αγιότητας.

Ο πρωτοπρεσβύτερος Χαράλαμπος Παπαδόπουλος γεννήθηκε το 1975 στο Ηράκλειο της Κρήτης.

Φοίτησε στην Ανωτάτη Εκκλησιαστική Ακαδημία Κρήτης και μετέπειτα στη Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης.

Ασχολήθηκε με τις νέες μορφές πληροφορικής επικοινωνίας, ιδιαιτέρως με το blogging, δημιουργώντας πολλά ιστολόγια με σημαντικότερο το π.Λίβυος: <http://plibyos.blogspot.com>

Σήμερα ζει στη νότια Κρήτη, στο χωριό Πύργος Μονοφατίου, και είναι εφέμερος στην ενορία Αγ. Ειρήνης Πύργου.

Είναι έγγαμος και έχει τρία παιδιά.

Αγιότητα είναι...

Αγιότητα είναι μια βαθιά ευαισθησία.

Μια βαθιά ποιητική ματιά που μπορεί να μεταμορφώνει τα πάντα σε άγγιγμα ψυχής. Ο Άγιος είναι ποιητής και ευαίσθητος.

«Για να γίνει κάποιος Χριστιανός, πρέπει να έχει ποιητική ψυχή, πρέπει να γίνει ποιητής. «Χοντρές» ψυχές κοντά του ο Χριστός δεν θέλει» (Άγιος Πορφύριος).

ο Άγιος αγαπάει ακόμη και τα μη αγαθά. Εκείνον που όλοι θα περιφρονούσαν με μεγάλη χαρά, η αγιότητα τον μαζεύει, τον αγκαλιάζει, τον φιλά με πάθος μέχρι να τον θεραπεύσει.

Η αγιότητα μεταμορφώνει τα έρημα, κυκλώνει τα διασπαρμένα, ενώνει τα διαιρεμένα.

Μπορεί και αντέχει πάνω και πέρα από τις πληγές

και τις καταστροφές. Κοιτάει εκεί που δεν κοιτάει κανένας άλλος.

Δεν χωρίζει τα πράγματα σε καλά και κακά. Δεν τους βάζει ταμπέλες. Δεν κατηγοριοποιεί τη ζωή σε ανώτερη και κατώτερη. Δεν διχάζει, δεν μοιράζει, δεν αποσπά, ενώνει, συνενώνει και δυναμώνει το αδύνατο να συμβεί και το όνειρο να πραγματοποιηθεί.

Η αγιότητα είναι μια βαθιά ποίηση που συντονίζει το σύμπαν στους στίχους του δημιουργού του. Είναι ο ίδιος ο Χριστός που μέσα από τον Άγιο μιλάει ξανά για την αγάπη, που μέσα από την ματιά του Αγίου στέλνει το τρυφερό του βλέμμα Του σε όλους τους κουρασμένους. Στους αποτυχημένους και στους κουρελιασμένους στις μάχες της ζωής. Μια τεράστια αγκαλιά να ξαποστάσουν οι πάντες. Η αγιότητα είναι μεταξένια αίσθηση της ζωής. Ευαισθησία που ζωντανεύει εντός μας την ματιά του παραδείσου. Τότε που τα πάντα ήταν αίσθηση και θαυμασμός. Τότε που τίποτα δεν ήταν βαρετό, το ίδιο, ή επαναλαμβανόμενο.

Η αγιότητα αναδεικνύει ξανά τη ξεχασμένη μας παιδικότητα. Εκείνο το ξάφνιασμα μπροστά στο μυστήριο της ζωής.

Η αγιότητα δεν είναι τελειότητα, μα αποδοχή της ασημαντότητας. Δεν είναι επιτυχία μα δώρο. Δεν είναι κατόρθωμα αλλά χάρισμα. Δεν είναι δύναμη μα κένωση και άδειασμα.

Ταπείνωση και ακούσια απόσυρση από τα πρώτα του ψεύτικου, πρόσκαιρου και μάταιου.

Δεν αγιάζουν οι αναμάρτητοι, μα εκείνοι που άντεξαν να δουν τις αμαρτίες τους. Να τις ακουμπήσουν δίχως να φοβούνται μη λερωθούν και χαλάσει το προφίλ τους. Είναι ανώτεροι λέει ο Άγιος Ισαάκ ο Σύρος, εκείνος που είδε τις αμαρτίες του από εκείνον που ανέστησε νεκρούς.

Ο Άγιος δεν ξέρει ότι είναι Άγιος. Εάν το ήξερε, απλά δεν θα ήταν. Όπως ο αθώος δεν γνωρίζει την αθωότητά του. Πολλώ δε μάλλον δεν την προσπιζει. Αθωότητα που προσπιζεται είναι «ευγενής» ναρκισσισμός. Ο άγιος το μόνο που γνωρίζει είναι η έντονη παρουσία του Χριστού εντός του.

Βιώνει μια εσωτερική αποδοχή του Θεού. Μια αγκαλιά που δεν τον κρίνει, παρά μονάχα τον καλύπτει από το ψύχος του κόσμου τούτου.

Ο άγιος μόνο αγαπά. Γιατί ο ίδιος έχει βιώσει την αγάπη του Θεού. Ξέρει από πάθη και οδύνη. Γνωρίζει τι σημαίνει

υπαρξιακή αστοχία, λάθος σφάλμα και πτώση, γιατί δεν γεννήθηκε άγιος. Ούτε τέλειος, μα ούτε προνομιούχος.

Πόνεσε, έπεσε, έπαθε, έμαθε. Έτσι μας καταλαβαίνει, μας κατανοεί, και ποτέ δεν μας κρίνει. Μονάχα μας αγαπά. Παντού και πάντοτε. Ο Άγιος δεν απορρίπτει. Αποδέχεται απόλυτα, διακρίνοντας την πράξη από το πρόσωπο. Την πράξη την επικρίνει, το ανθρώπινο πρόσωπο ποτέ. Το καταλαβαίνει και το συμπαθεί, όχι ηθικά μα οντολογικά. Γνωρίζει ότι αυτός είναι ο άνθρωπος. Φοβισμένος, τραυματισμένος, χαμένος και πτωτικός. Εκφράζοντας το πνεύμα το Χριστού συγκωρεί όχι μια πράξη αλλά τον άνθρωπο. Όπως το έκανε ο Χριστός. Δεν σώζει τον άνθρωπο από τις αμαρτίες του απλώς, αλλά μεταμορφώνει την σύνομη φύση του. Η αγιότητα είναι ένα παράθυρο για να μπορούν εκείνοι που θέλουν και το επιθυμούν να κοιτάζουν την βασιλεία του Θεού.

Από το βιβλίο «Κάθε τέλος μια αρχή» του Χαράλαμπου Παπαδόπουλου

Εγώ θα σ' το πω απλά και ανθρώπινα, στο δικό μου πνευματικό επίπεδο που είναι χαμηλό και γήινο, γιατί κουράστηκα από τις υψηλές αναλύσεις.

Μην περιμένεις η ζωή να σε ρωτήσει εάν

και πόσο αντέχεις. Δεν θα συμβεί ποτέ.

Μην περιμένεις να βρεθούν οι τέλειες συνθήκες

για να πεις "θα ζήσω". Ζήσε σήμερα.

Μην περιμένεις να βρεις τον τέλειο πατέρα

ή μάνα για να μην έχεις τραύματα.

Μην περιμένεις να βρεις τον τέλειο σύζυγο,

γιατί απλά δεν θα τον βρεις ποτέ.

Μην περιμένεις να κάνεις τα τέλεια παιδιά,

γιατί απλά δεν υπάρχουν.

Μην περιμένεις να συναντήσεις τους

τέλειους φίλους, γιατί ούτε εσύ είσαι.

Μην περιμένεις να δουλέψεις στην ιδανική

δουλειά, γιατί απλά θα μείνεις άνεργος.

Μην περιμένεις να δεις τον Θεό ως ένα "ον" που

κατεβαίνει από τους ουρανούς σε μορφή

χολιγουντιανής ταινίας. Απλά δεν θα συμβεί ποτέ

και θα χάσεις την ευκαιρία να Τον συναντήσεις

στην καθημερινότητά σου.

Μην περιμένεις να έχεις την τέλεια παρέα για

να πας ένα περίπατο. Ξεκίνα έστω και μόνος.

Στην διαδρομή, θα συναντήσεις συνοδοιπόρους.

«Το δέος εμπρός στην αποστολή μας» - Σύνθημα της φετινής χρονιάς ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

Εθελοντισμός σημαίνει προσφορά χωρίς όρια.

Η ανθρώπινη σχέση είναι ακριβό είδος στην εποχή μας, που δεν επιτρέπει τέτοιες πολυτέλειες, κι έχει νεκρώσει τις ευαισθησίες μας. Μας φοβίζει το πνεύμα της θυσίας, της προσφοράς. Πολλές φορές σι αδυναμίες, τα ατυχήματα, οι θανατηφόρες αρρώστιες και τόσα άλλα προβλήματα μας κάνουν να βυθιζόμαστε στο δικό μας πόνο. **Περνάμε αδιάφοροι μπροστά στα γεγονότα και η συνομιλία με τον άνθρωπο είναι σχεδόν ανύπαρκτη.**

Το πρόβλημα του διπλανού μας αποκτά ενδιαφέρον όταν τρέφει την περιέργειά μας, όταν γίνεται αφορμή για σχόλια. Η ποιότητα της ανθρώπινης σχέσης μοιάζει με ξεφτισμένο πανί. Μια απέραντη μοναξιά απλώνεται ολόγυρά μας και μας τυλίγει αμείλικτα σαν ομίχλη. Κι εμείς τι κάνουμε; Πορευόμαστε ανάμεσα σε παγωμένα χαμόγελα και βλέπουμε με άδεια μάτια.

Γι' αυτό ας θυμηθούμε ότι μόνον όταν έχουμε αγάπη για τον πλησίον, τον ασθενή, τον μετανάστη, θα πρέπει να μιλάμε για εθελοντισμό.

Αλλά ας δούμε ποια η έννοια του πλησίον. Πλησίον σημαίνει μια συγκεκριμένη συνάντηση, ένα πλησίασμα του ανθρώπου όχι βέβαια μόνον το φυσικό αλλά κυρίως το ανθρώπινο, δηλ. το πλησίασμα του **«Εγώ» του καθενός προς το «Εσύ» του άλλου, το εγώ του άλλου γίνεται δικό σου.** Για την αρρωστημένη τάση του ανθρώπου να συγκεντρώνει δηλ. την αγάπη του, την φροντίδα του, τ' αγαθά του γύρω από τον εαυτόν του.

Ο εθελοντής πρέπει ν' αγαπά και να ενδιαφέρεται για τον πλησίον όχι μόνον με λόγια αλλά και έργα. Η αρετή της προσφοράς δεν είναι θέμα ποσότητας, αλλά ποιότητας. Ζωντανό παράδειγμα προς τον πλησίον περιγράφεται παραστατικά στη γνωστή σ' όλους μας παραβολή **«του καλού Σαμαρείτη».** Ο αλλοδαπός δεν αντιπαρήλθε, τον ευσπλαχνίστηκε, τον περιέθαλψε, τον μετέφερε, τον εφρόντισε προσωπικά και ανέλαβε τη δαπάνη της περαιτέρω περιθάλψεως. Ο άνθρωπος πρέπει να είναι δραστήριος και δυναμικός. Να έχει ενθουσιασμό, ελπίδα και υπομονή. Απαραίτητη προϋπό-

θεση, ο δισταγμός να παραχωρήσει τη θέση του στην αποφασιστικότητα. Επίμονη θέληση ανεβάσει τη στάθμη της ψυχής που κάποτε θα σπάσει το φράγμα της σιωπής και της διστακτικότητας.

Η επιφύλαξη είναι εμπόδιο στην εργασία μας, στην προσφορά μας στον πλησίον, στην αγάπη μας για το συνάνθρωπό μας. **Το έργο ενός εθελοντή δεν είναι επαγγελματικό, δεν είναι ερασιτεχνικό, είναι αποστολή, είναι λειτουργημα, είναι αγάπη.** Δεν είναι χόμπι. Είναι πολύ θλιβερό να ζει κανείς μέσα στην πολυάνθρωπη κοινωνία και να μη ταυτίζεται με την έννοια του δεσμού της αγάπης που πρέπει να τον συνδέει με το συνάνθρωπο ανεξάρτητα από τοπική ή χρονική, βιολογική ή φυλετική, εθνική ή θρησκευτική εγγύτητα.

Η προς τον πλησίον αγάπη είναι συνδυασμένη με την ταπείνωση (υποταγή εν αγάπη). Κάθε άλλη υποταγή χωρίς αγάπη δεν αξίζει. Η αγάπη δεν φθάνει να κρατάς τις εντολές ν' αγαπάς, αλλά χρειάζεται θυσία και καθημερινές πράξεις θυσίας. Η θυσία του **«Εγώ»** η μεγαλύτερη θυσία. **Επικοινωνία πρόσωπο με πρόσωπο. Να τον βάζουμε στην προσευχή μας. Να ευεργετείς ακόμη και εκείνον που τυχόν άθελά σου επίκρανες. Χρειάζεται να έχει κανείς ψυχικό σθένος για να έχει σωστές ανθρώπινες σχέσεις. Χρειάζεται το έδαφος των αιώνιων πνευματικών αξιών για να ευδοκιμήσουν οι καλές ανθρώπινες σχέσεις.**

Πριν ξεκινήσουμε να βοηθήσουμε τους συνανθρώπους μας πρέπει να έχουμε τη συναίσθηση του ύψους και του μεγέθους της αποστολής μας, κι όπως φροντίζουμε τον εαυτόν μας έτσι και τον διπλανό μας, όχι μόνον με λόγια αλλά και με έμπρακτη φροντίδα.

Ας ελπίσουμε το έργο μας και αυτή τη χρονιά να φέρει τα προσδοκώμενα αίσια αποτελέσματα.

Καλή χρονιά κι ευλογημένο το 2017!

Αλεξάνδρα Σαλτερή - Παπαϊωάννου

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΙΕΡΕΑ ΣΤΗΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΟΥ ΑΣΘΕΝΟΥΣ

Μαρία Φράγκου, Σύμβουλος Ψυχικής Υγείας-Ψυχοθεραπεύτρια

Τα θέματα υγείας και περίθαλψης είναι τόσο μεγάλα, περίπλοκα και πολυσύνθετα, που δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν αποκλειστικά από έναν μόνο φορέα. Όταν κάποιος τολμά να αναλάβει μια τέτοια ευθύνη, αγνοεί την καθολική διάσταση της ανθρώπινης ύπαρξης και ουσιαστικά θεοποιεί τον εαυτό του, είτε αυτός λέγεται κράτος ή ιατρική επιστήμη, είτε κλήρος ή θρησκεία. Αν θέλουμε να είμαστε πραγματικοί θεραπευτές, δεν μπορούμε να μείνουμε κλεισμένοι σε ένα επαγγελματικό ή επιστημονικό γκέτο. Χρειάζεται να υπερβεί ο καθένας μας τον εαυτό του.

Ας μην ξεχνάμε πως στα θεραπευτικά κέντρα της αρχαιότητας η ιαματική περίοδος διαρκούσε από μερικές μέρες μέχρι μερικούς μήνες. Οι επισκέπτες προσκυνητές που συνέρρεαν σε αυτά τα λατρευτικά κέντρα, περνούσαν το χρόνο τους σε ευρύχωρες αίθουσες, καθώς και σε ανοιχτούς χώρους με μελετημένο αερισμό. Τους προσφερόταν άφθονο νερό και οι ιερείς-θεραπευτές αφοσιωμένοι στη λατρεία του Ασκληπιού ή του Αμφιάραου τους προσέδιδαν τη συνεχή τους φροντίδα καθ' όλη τη διάρκεια της ανάρρωσής τους. Η θεραπευτική μέθοδος συνίστατο σε ένα συνδυασμό προσευχής, λατρευτικών πράξεων, υποβολής ονείρων ερμηνευμένων στο φώς θείων ενοράσεων, σωματικών ασκήσεων, νηστείας και δίαιτας εναρμοσμένης με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του κάθε οργανισμού, αναγνώσμάτων και διαλέξεων. Η θεραπευτική μέθοδος στόχευε στην επαναφορά του οργανισμού στην ψυχοσωματική του ενότητα, από την οποία εξέκλινε λόγω της ασθενείας, και γι αυτό το λόγο οι ασκήσεις ενέπλεκαν και το σώμα και την ψυχή και απευθύνονταν στη σύσταση του συνόλου ψυχή τε και σώματι.

Αντίθετα, σήμερα η άρνηση της πολύπλευρης ψυχοσωματικής συνθέσεως του ανθρώπου εκδηλώνεται κυρίως με τις απλοϊκές συμβουλές που πολλοί ιερείς δίνουν στον άρρωστο: "Να μη στεναχωριέσαι". «Δεν πειράζει αν υποφέρεis σωματικά, θα λάβεις το στεφάνι του μαρτυρίου!». «Αυτή είναι η δοκιμασία σου, ο σταυρός σου». "Καλή ψυχή μόνο να έχεις". «Τώρα που αρρώστησες, πρέπει να εξομολογηθείς και να κοινωνήσεις». «Όλα θα διορθωθούν». «Ετσι θέλει ο Θεός, γεννηθήτω το θέλημά του». Τέτοιες γενικές συμβουλές δείχνουν μόνο έλλειψη ευαισθησίας για την ψυχική αγωνία που βιώνει ο άρρωστος και μια τάση απλοποίησης των αναζητήσεων και συγκρούσεων της ανθρώπινης ύπαρξης, μια απλοποίηση που οφείλεται στην έλλειψη πνευματικής εμβάθυνσης και ποιμαντικής παιδείας.

Επομένως, υπάρχει αυτή τη στιγμή ένα χάσμα μεταξύ της ζωής της εκκλησίας και της περιθάλψεως που προσφέρει το σύγχρονο νοσοκομείο. Υπεύθυνοι γι αυτό το χάσμα είναι ομοίως, και οι κληρικοί και οι γιατροί που κατέχονται από το φόβο και που ενισχύουν τη μεταξύ τους ένταση. Οι ιατροί έχουν το φόβο πως, αν δεχθούν το στοιχείο της πίστεως, θα χάσουν την «επιστημονικότητά τους». Οι κληρικοί από την άλλη, έχουν τον φόβο πως, αν δεχθούν την αξία της επιστήμης, θα «εκκοσμικευθούν». Ωστόσο, και οι δυο φόβοι είναι οι δυο πλευρές του ίδιου νομίσματος. Είναι μια εύσχημη πρόφαση και για τους μεν και για τους δε, που τους διευκολύνει να αποφεύγουν την αντιμετώπιση του ανθρώπινου πόνου. Μέσα από την τρομερά κακή ερμηνεία των δύο ρόλων, και οι δύο διαιρούν την ανθρώπινη ύπαρξη, και οι δύο αντικαθιστούν το μέρος με το όλον. Έτσι ο ασθενής ως μοναδική ζωντανή και πολύπλευρη ανθρώπινη ύπαρξη χάνεται μέσα σ' αυτό το χάσμα.

Βέβαια είναι αλήθεια πως οι νοσηλεύτριες και οι νοσηλευτές περνούν περισσότερη ώρα με τον ασθενή και είναι πιο ενημερωμένοι για την ψυχοκοινωνική του κατάσταση. Όμως, έχουν τόσο πολλές ευθύνες, που δεν τους επιτρέπουν να εμβαθύνουν στα προβλήματά του. Επιπλέον, οι κοινωνικοί λειτουργοί ασχολούνται απευθείας με τις οικονομικοκοινωνικές ανάγκες του αρρώστου. Οι ψυχολόγοι του χώρου υγείας πάλι είναι ιδιαίτερα εκπαιδευμένοι και ευαισθητοποιημένοι στην επίδραση που έχει ο σωματικός πόνος στον ψυχισμό του ανθρώπου. Παρ' όλα αυτά, και οι τρεις αυτοί τελευταίοι κλάδοι δεν έχουν την εξειδίκευση που απαιτείται, ώστε να αντιμετωπίσουν αρκετά από τα υπαρξιακά ζητήματα που απασχολούν τον άρρωστο, ζητήματα που προέρχονται κατά βάση από μια λανθασμένη θρησκευτική- εκκλησιαστική αντίληψη.

Έτσι, λοιπόν, όσο περισσότερο έρχεται κάποιος σε επαφή με τον προσωπικό του πόνο

και τον πόνο του ασθενούς, τόσο θα κατανοεί τη σημασία που μπορεί να παίξει η εκκλησιαστική ζωή στον θεραπευτικό χώρο. Ποτέ δεν πρέπει να λησμονούμε πως οι ιερείς είναι μια συμβολική φυσιογνωμία που φέρνει στο φως τη σύγκρουση, την πάλη, ανάμεσα στη ζωή και τον θάνατο.

Οφείλουμε να θυμόμαστε πως, ανεξαρτήτως της προσπάθειας κάποιου ν' αποφύγει τη σύγκρουση, θα χρειαστεί τελικά να την αντιμετωπίσει. Δεν υπάρχει τίποτα δασκαλίστικο ή δικανικό σ' αυτόν τον ρόλο. Όπως είχε πει και ο Ερνέστος Μπέκερ: «Αν με ρωτούσαν για την πιο βαθειά κατανόηση της ανθρώπινης φύσης και καταστάσεως, θα 'λεγα τούτο, ότι κανένας άνθρωπος δεν είναι τόσο δυνατός να βαστάξει το νόημα της ζωής του αβोधήθητος από κάτι ή κάποιον έξω από τον ίδιο».

Κλείνοντας, ας επισημάνουμε πως για καθέναν χωριστά που εργάζεται στον θεραπευτικό χώρο αντιστοιχεί το εξής ερώτημα: Ποιός είναι ο λόγος ή τα βαθύτερα αίτια που τον οδηγούν στην εργασιακή επιλογή του; Διάλεξε την εργασία του για να υπηρετήσει τον πάσχοντα σωματικά ή πνευματικά και ψυχικά συνάνθρωπό του, ή προσδοκεί να αποκομίσει από την σχέση μαζί του ικανοποίηση και ασφάλεια; Θέλει να γίνει μια αγκαλιά καταφυγής και θαλπωρής για τους συνανθρώπους του ή, αντίθετα, αναζητεί μια μήτρα προστασίας από την σκληρότητα της καθημερινότητας;

Υπήρξαν δηλαδή τα κίνητρα του λειτουργού εξ αρχής σαφή και ξεκάθαρα και σε απόλυτη ταύτιση με αυτή καθεαυτή τη φύση του λειτουργήματος που ανέλαβε, ή υπήρχε μια εσωτερική αντίφαση; Μήπως, κρυφά και υποσυνείδητα άλλα κίνητρα πρυτάνευαν στην επιλογή του λειτουργήματος αυτού; Μήπως κυριάρχησαν κίνητρα πρόχειρης οικονομικής αποκαταστάσεως ή ψυχολογικά κίνητρα κοινωνικής καταξίωσης, τα οποία είναι ίσως ανθρωπίνως κατανοητά, αλλά άστοχα στην προκειμένη περίπτωση; Τέλος μήπως ξέφυγε της προσοχής του λειτουργού το ότι υποσυνείδητα υποφέρει από τη ναρκισσιστική, αντιφατική τροχιά διαθέσεων και προθέσεων, δηλαδή κινείται και προσφέρει υπηρεσίες όχι για να προσφέρει αγάπη, αλλά στην πραγματικότητα για να εισπράξει κυρίως αναγνωρισιμότητα και θαυμασμό; Πράγμα που σημαίνει μήπως ότι ναρκισσιστικά επιθυμεί την αναγνώριση, την προσωπολατρία, τον θαυμασμό, τη θαλπωρή εκ μέρους των ασθενών του - ή για τον κληρικό, εκ μέρους των ποιμένων του - οπότε ξέχασε την πατρική του ιδιότητα και με φρόνημα εντελώς κοσμικό αποζητά όσα προαναφέραμε;

Συμπερασματικά, παράλληλα με την παροχή Ψυχοκοινωνικής στήριξης εκ μέρους των ιατρών, του νοσηλευτικού προσωπικού, των ψυχολόγων και των κοινωνικών λειτουργών, σημαντικός είναι ο ρόλος που μπορεί να διαδραματίσει η Εκκλησία με την ποιμαντική διακονία εξειδικευμένων και ειδικά εκπαιδευμένων στο χώρο της υγείας ιεροδιακόνων σε κάθε σχεδόν τομέα σοβαρής ασθενείας. Αυτός ο ρόλος μπορεί να είναι συμβουλευτικός, υποστηρικτικός, ενημερωτικός και εκπαιδευτικός, πάντα σε συνεννόηση, συνεργασία, σύμπραξη και συμπόρευση με την υπόλοιπη ομάδα θεραπειών. Εκείνο που μένει να αντιληφθούμε είναι ότι η προσευχή που μας συνδέει με την πηγή της δυνάμεως και της καταλλαγής, τον Θεό, οφείλει να πραγματώνεται εν παντί καιρώ και τόπον με κάθε διάθεση, ώστε, όταν η κόπωση και η εξουθένωση μας καταλαμβάνει, να μπορούμε να στηριχθούμε στη δύναμή της. Η ρήση του ιερού Αυγουστίνου «extra Ecclesiam nulla sallus» φανερώνει ακριβώς αυτή την αλήθεια.

Όλες οι πληροφορίες έχουν αντληθεί ανεξαιρέτως από το βιβλίο «Θεραπείαν Προσάγοντες», με υπεύθυνο εκδότη το Δίκτυο Οικουμενικού Πατριαρχείου για την Ποιμαντική Διακονία στο χώρο της Υγείας, Εκδόσεις Αρμάος, 2011.

ΠΕΡΙ... ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ (μια πρόεκταση των Καρδαμύλων;)

Τώρα τελευταία (Απρίλιος 2016) έχουν κυριολεκτικά «λυσσάξει» οι «φίλοι» μας οι Τούρκοι να παραβιάζουν τον εναέριο εθνικό χώρο μας, πετώντας πάνω από τις Οινούσσες¹ [τα ΜΜΕ αναφέρουν και τη νήσο Παναγία (νησίδα) χωριστά, σαν να πρόκειται για άλλη... ήπειρο!

Προ ολίγων ετών είχα γράψει ένα μικρό κείμενο για την Ιστορία των Οινουσσών. Το μεταφέρω (το αντιγράφω) ως έχει:

...ΚΑΙ ΟΛΙΓΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

«Στην αρχαιότητα το νησί ήταν γεμάτο αμπελώνες και παρήγαγε φημισμένο κρασί. Πιστεύεται ότι από τη λέξη οίνος προέρχεται και το όνομα Οινούσσες, δηλαδή πλήρης οίνου, Οινόεσσα. Η ονομασία Εγνούσα, που χρησιμοποιούν οι κάτοικοι του νησιού προέρχεται από την αρχαία ονομασία του φυτού της λυγαριάς, «άγνος», που υπάρχει παντού στο νησί. Την περίοδο των Γενοβέζων ήταν ακατοίκητο και ονομαζόταν Σπαλματόρι, ενώ οι Τούρκοι το ονόμαζαν Κουγιούν αντασί, δηλαδή Προβατονήσι για ευνόητους λόγους.

Η ιστορία της κατοίκησης του νησιού ξεκινά από το 1750, όταν Καρδαμυλίτες βοσκοί, που έψαχναν για νέα βοσκοτόπια μετοίκησαν στην περιοχή Κάστρο, στην παραλία του Μπιλάλη κοντά στην εκκλησία του Αγ. Γεωργίου, που ήταν και η πρώτη εκκλησία του χωριού. Τα σωζόμενα υπολείμματα του πρώτου μεσαιωνικού οικισμού είναι ελάχιστα. Ο δεύτερος μεγάλος εποικισμός σημειώθηκε την περίοδο 1915-1922 από Μικρασιάτες πρόσφυγες, που κατ' αρχάς έμειναν σε κατώγια σπιτιών, στη συνέχεια τους παραχωρήθηκαν καλλιεργήσιμες εκτάσεις στην περιοχή της Αγ. Ειρήνης και στη συνέχεια εγκαταστάθηκαν στο Συνοικισμό που κτίσθηκε γι' αυτούς στην Ακρόπολη του χωριού. Από παλιά οι Οινουσιώτες είχαν πολύ στενούς δεσμούς με τους Μελιώτες και τους κατοίκους του Λιθριού στη χερσόνησο της Ερυθραίας. Οι πρόσφυγες αναβίωσαν την αμπελουργία, εξέλιξαν την κτηνοτροφία και στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκαν ως φτηνά

πληρώματα στα Οινουσιώτικα πλοία. Το νησί, στο οποίο ανήκουν και οι βραχονησίδες Βάτος και Παναγιά έχει έκταση 14.382 τ.χλμ. και 1.050 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Οι μόνιμοι δεν είναι περισσότεροι από 300.»

(Πηγή: «Πολίτης», 16-09-2013)

... Και συνεχίζω:

Η νεότερη ιστορία των Οινουσσών είναι γεμάτη από... θάλασσα (πλοία, εφοπλιστές και βέβαια - ναυτικούς, πληρώματα). Δεν τολμώ να τους αναφέρω διότι όλο και κάποιον θα ξεχάσω.

Αυτό που θέλω να τονίσω τελειώνοντας, είναι ότι πολλοί (πάρα πολλοί) Αιγνουσιώτες βοήθησαν (ευεργέτησαν) την Ελλάδα! Θα αναφέρω μόνο τον Καπετάν-Γιάννη Διαμ. Πατέρα που έφτιαξε την Τρίτη Πτέρυγα του «Ευαγγελισμού». Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τους σκεπάζει.

Με Εκτίμηση και ΑΓΑΠΗ, Αναστ. Ι. Τριπολίτης - Αγγειοχειρουργός

Υ.Γ.: Για τα υπόλοιπα (Σύλλογος «Φίλοι Οινουσσών» και λοιπές πληροφορίες) θα σας μιλήσει ο κ. Γ. Δανιήλ (ή κάποιος άλλος).

Κλείνοντας απλώς αναφέρω ότι και η πρώτη πτέρυγα του «Ευαγγελισμού» έργο Χίων είναι (Ιφιγένεια Συγγρού), και η δεύτερη επίσης (ΑΧΕΠΑ - Χιώτες - της Αμερικής).

Με Εκτίμηση, Αναστ. Ι. Τριπολίτης - Αγγειοχειρουργός

¹ Δεν ομιλώ για «θαλάσσια σύνορα», διότι «εξ επισήμων χειλέων» ακούσαμε ότι... ΔΕΝ υπάρχουν - άλλωστε βάλαμε τους λύκους (Τούρκους) να φυλάνε τα πρόβατα!... (λαθρομετανάστες και πρόσφυγες!!!).

Ο Άνθρωπος Έλληνας

Γράφει ο καπ. Κώστας Μιχ. Φράγκος

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, δημιουργήθηκε ο Έλληνας, απόγονος ενός θεού, που έσβησε σιγά-σιγά από τη μνήμη του, αλλά δεν ξέχασε να τον αναφέρει χωρίς να πιστεύει σ' αυτόν, θεωρώντας τον απλώς σαν μύθο.

Η ΣΟΦΙΑ ΤΟΥ χάθηκε κι αυτή σιγά-σιγά με το πέρασμα του χρόνου. Διασκορπίστηκε κι αυτή μαζί με τις αξίες της ζωής.

ΜΙΑ ΣΟΦΙΑ που μεταφέρθηκε από τους ίδιους τους Έλληνες σ' άλλους λαούς και χώρες, χωρίς ο ίδιος ο Έλληνας να μπορεί να την κρατήσει, γιατί δεν τον άφησαν. Ποιοι είναι αυτοί που δεν τον άφησαν;

ΜΑ ΑΥΤΟΙ που επέζησαν από τον κατακλυσμό μέσα στη λάσπη και αποφάσισαν να εκδικηθούν το γένος αυτό που κρατούσε τα κλειδιά της σοφίας στερώντας του αυτά που ξέρει. Στερώντας του τη σοφία της ύπαρξης, της ζωής.

Ο ΈΛΛΗΝΑΣ ξεχώριζε σαν άτομο από τους άλλους λαούς, με τη φιλοτιμία και την ευθιξία του, που τον διέκρινε σε κάθε έργο που καταπιανότανε, καθώς και από μια ιδιαίτερη υπερηφάνεια και λεβεντιά που είχαν βαθιά τις ρίζες τους μέσα στο χρόνο και μέσα στο ξεχωριστό άγριο και μαζί Ελληνικό τοπίο.

ΑΥΤΗ την ιδιαιτερότητα και γραφικότητα του Ελληνικού χώρου, τράνταζε από τα θεμέλια ο άνεμος του πολέμου και της αμειλικτης τεχνικής προόδου, που ακολούθησε δημιουργώντας ισχυρά ρήγματα στον εσωτερικό ψυχικό κόσμο του Έλληνα.

Ο ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΟΣ Έλληνας κυριευμένος από έναν ψυχρό ορθολογισμό από ένα ρυθμό εξέλιξης χωρίς προγραμματισμό, τείνει να θυσιάσει κάθε τι παραδοσιακό στο όνομα της προόδου, που συντρίβει κάθε συναισθηματικό δεσμό με το παρελθόν. Στην προσπάθειά του να κάνει τη ζωή του "καλύτερη" ν' απαλλαγεί από το πλέγμα της υπανάπτυξης, να φανεί ότι δεν είναι επαρχιώτης, ότι δεν βρίσκεται μακριά από την εξέλιξη της Ευρώπης, οδηγήθηκε σταδιακά σε μια περιφρόνηση κι αποστροφή για κάθε τι που θυμίζει την "ταπεινή" του καταγωγή ή την "παλιά" του φτώχεια, άσχετα αν αυτό είναι και σημαντικό κι αξιοσέβαστο. Γι' αυτό ακριβώς σήμερα καταστρέφεται στη χώρα μας ό,τι πολλά φωτισμένα πνεύματα θεωρούν ως άξιο να διατηρηθεί.

Η ΣΥΝΕΧΗΣ αύξηση των ανέσεων, η πληθώρα των αγαθών, που περιβάλλουν το σύγχρονο άνθρωπο, τον αναγκάζουν να στρέφεται προς αυτά, να τα επιζητεί διαρκώς, παραβλέποντας κάθε εσωτερική πνευματική ανάγκη.

ΑΛΛΑ ακόμα μεγαλύτερος είναι ο ηθικός κίνδυνος. Η ηθική πλευρά του πολιτισμού υστερεί, οι ηθικές αξίες μπαίνουν σε δεύτερη μοίρα, θέτοντας υστερόβουλα σε αμφισβήτηση και συχνά σε απόρριψη, αξίες όπως η πατρίδα, η θρησκεία, η εντιμότητα, η δικαιοσύνη, που πάνω σ' αυτές γεννήθηκε και τράφηκε το Ελληνικό Πνεύμα, ξεχωρίζοντας

δυναμικά από κάθε άλλο.

ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, μάλιστα της τυπογραφίας και του κινηματογράφου, η διάδοση αναγνωσμάτων και θεαμάτων στην τηλεόραση με ανήθικο περιεχόμενο, βρήκαν απροετοίμαστο τον Έλληνα για να τα πολεμήσει, με αποτέλεσμα να οδηγείται σε ηθικές παρεκτροπές. Και έτσι, άρχισαν να του ροκανίζουν σιγά - σιγά, αργά - αργά τις ρίζες, χωρίς ο Έλληνας να το καταλάβει. Του επιβάλλανε σιγά - σιγά πράγματα που θα τον κάνανε να ξεχάσει ποιος πραγματικά ήταν.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΑΝΕ πυρκαϊές σε βιβλιοθήκες, επιβάλλανε όρους που θα τον αποπροσανατόλιζαν. Και ξαφνικά ο Έλληνας έμεινε γυμνός, ευάλωτος απ' όλους.

ΔΙΑΣΚΟΡΠΙΣΤΗΚΕ, όπως πάντα, από συνήθεια, όπως τα παλιά χρόνια, που ταξίδευε πάνω κι έξω από τη Γη, χωρίς να θυμάται τίποτα από τα χρόνια εκείνα.

Ο ΣΟΒΑΡΟΤΕΡΟΣ όμως κίνδυνος που διατρέχει ο νεοέλληνας σήμερα απειλεί να του εξαφανίσει κάθε ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της φυλής του, είναι η ξενομανία. Αυτό είναι κυρίως χαρακτηριστικό των υποανάπτυκτων λαών και ατόμων, αποκαλύπτει έλλειψη αυτοπεποίθησης και εμπιστοσύνης στις προσωπικές ικανότητες και δυνατότητες του ανθρώπου.

Η ΞΕΝΟΜΑΝΙΑ δεν μπορεί παρά να αποτελεί ντροπή, για τον νεοέλληνα με τον τεράστιο πολιτισμό, που τόσα πρόσφερε στην παγκόσμια κοινωνία, και είναι αποτέλεσμα έλλειψης των ιδιαιτέρων εκείνων στοιχείων της προσωπικότητάς τους, δηλαδή της υπερηφάνειας, του φιλότιμου και, γενικά της εσωτερικής ελευθερίας, που τον διέκριναν άλλοτε και εν μέρει, ίσως και σήμερα, από τους άλλους λαούς. Το ρητό των αρχαίων "πας μη Έλλην, βάρβαρος" αποτελεί μακρινό, κούφιο νόημα για τον σημερινό Έλληνα.

ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΜΕ όμως να παραγνωρίσουμε το "δαιμόνιο της Ελληνικής φυλής" που συνίσταται στην εξυπνάδα, στην ετοιμότητα των Ελλήνων, μπροστά σε κάποιον άμεσο κίνδυνο για την Ελληνική φυλή.

ΜΕΣΑ σ' αυτά τα μεταπολεμικά χρόνια, μετά τον αδελφοκτόνο εμφύλιο πόλεμο, όλο και πιο φανερά γίνονται τα σημάδια του Έλληνα που καταδιώχθηκε χωρίς ο ίδιος να το καταλάβει ποτέ.

ΑΠΟ ΤΗ ΡΩΜΑΪΚΗ Αυτοκρατορία, από το Βυζάντιο, το Μικρασιατικό πόλεμο και όλους τους μετέπειτα. Μέσα σ' όλους αυτούς όμως υπήρξαν πολύ λίγοι που απετέλεσαν εξαιρέσεις, χωρίς να καταλάβουν ποτέ ότι ήταν απόγονοι των αρχαίων Ελλήνων. Και τώρα οι ψυχές ξυπνάνε, οι γνώσεις οι παλιές έρχονται νωπές μέσα στο μυαλό, στη νόηση, στη σκέψη, είναι ο καιρός να ελευθερωθούν.

ΑΣ ΑΓΩΝΙΣΤΟΥΜΕ, λοιπόν, για να διατηρήσουμε μια ανανεωμένη ξεχωριστή νεοελληνική προσωπικότητα.

ΕΔΩ ΠΡΕΠΕΙ να διευκρινίσουμε κάτι, ότι Έλληνας δεν είναι αυτός ο οποίος γεννήθηκε, ή φέρει την Εθνικότητα ή υπηκοότητα του Έλληνα.

ΕΛΛΗΝΑΣ είναι αυτός που αισθάνεται και σκέφτεται πραγματικά σαν Έλληνας.

Κωστής Παλαμάς και Χριστούγεννα

Ο μεγάλος μας ποιητής Κωστής Παλαμάς μέσα από τα ποιήματά του προσεγγίζει και ζεί, υμνολογεί και δοξάζει, και ιδιαίτερα στέκεται μπροστά στο μέγα μυστήριο της ενανθρώπησης του Θεού, της αγάπης και της θείας συγκατάβασης, τα Χριστούγεννα.

Τον θαμπώνει με την λάμψη του το ανέσπερο φώς του άστρου της Βηθλεέμ.

Τι φως και χρώμα κι ομορφιά να
σκόρπιζε το αστέρι
όπου στην κούνια του Χριστού
τους Μάγους έχει φέρει;

Ποιος άγγελος το διάλεξε για
τέτοιο ταχυδρόμο;
Τα άλλα τα αστέρια θάβλεπαν
το φωτεινό του δρόμο

κι από τη ζήλια θάτρεμαν...
Αστέρι, σε ποια χώρα του
απέραντου σου ουρανού να
λαμπυρίζεις τώρα;

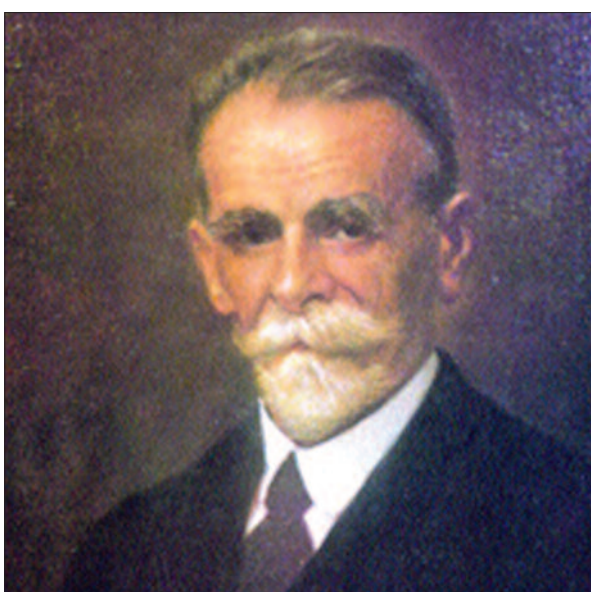
Η παντοδύναμη φθορά μην
έσβησε το φως σου
ή μήπως είς' αθάνατο κι εσύ,
σαν το Χριστό σου;

Δεν κατεβαίνει η λάμψη σου εδώ
στα χώματα μας;
Για όλα τα άστρα αλίμονο! δεν
είναι η ματιά μας...

Τι φως και χρώμα κι ομορφιά να
σκορπίζει το αστέρι,
όπου την κούνια του Θεού τους
Μάγους έχει φέρει;

Με άλλους πνευματικότερους στίχους θέλει με ταπεινώση να πλησιάσει το Θείο βρέφος και να νοιώσει το λυτρωτικό μήνυμα που εκπορεύεται από την ταπεινή φάτνη

«Νάμουν του στάβλου έν' άχυρο, ένα φτωχό κομμάτι,
την ώρα π' άνοιξ' ο Χριστός στον ήλιο του το μάτι!
Να δώ την πρώτη του ματιά και το χαμόγέλό του,
το στέμμα των ακτίνων του γύρω στο μέτωπό του

να λάμψω από τη λάμψη του κι εγώ σα διαμαντάκι,
κι από τη θεία του πνοή να γίνω λουλουδάκι,
να μοσχοβοληθώ κι εγώ από την ευωδία
που άναψε στα πόδια του των Μάγων η λατρεία.
Να ιδώ την Αειπάρθενο, να ιδώ το πρόσωπό της,
πως εκοκκίνισε, καθώς πρωτόειδε το μικρό της,
όταν λευκό, πανεύσσομο το προσωπάκι εκείνο
της θύμισ' έτσι άθελα του Γαβριήλ τον κρίνο...».

Τα πνευματικά ερεθίσματα από τη θεία μορφή του νεογέννητου Βρέφους είναι έντονα και χαράζονται βαθιά μέσα του. Τόσο που τον επηρεάζουν και στον ύπνο του. Βλέπει όνειρο που το διηγείται στη συλλογή του: «Τα χρόνια μου και τα χαρτιά μου». Στο αποσπασμένο σχετικό κομμάτι, και αναφέρει:

«Στο πατρικό το εικονοστάσι το σκοτεινό βρέθηκ' αγνάγνια. Ανάμεσα στις εικόνες μια Παναγιά σαν αλυσσοδεμένη μέσα στο γαλάζιο της μανδύα, μα πάντα στην όψη της κρατώντας μian αυστηρή προσήλωση σε κάτι υπερκόσμιο. Στην αγκαλιά της το Θεάνθρωπο Βρέφος.

Έξαφνα το Θεάνθρωπο Βρέφος σάλεψε σα να ήθελε να λυτρωθή από την αγκαλιά της Μητέρας του και νάβγη από τη φυλακή της εικόνας. Άπλωσε προς εμένα τα χεράκια

του, μου χαμογέλασε και τα χεράκια του τα κράτησε από πάνω μου, σα να ήθελε να μ' ευλογήση, σα νάθελε να παίξει μαζί μου, με σάλεμα, μαζί περίχαρο και μυστικό και υπέρτατο, σαν παιδιού και σα Θεού.

Κ' ένα μυστικό ψιθύρισμα χάιδεψε τ' αυτιά μου:

- Πιστεύεις;

Κ' εγώ αισθάνθηκα πρωτάκουστη συγκίνηση και λύγισα τα γόνατά μου για να προσπέσω στα πόδια του. Αλλά κρατήθηκ' αμέσως από κάποιο άλλο αίσθημα αμφιβολίας και περηφάνειας και του αποκρίθηκα:

- Πιστεύω πως ονειρεύομαι. Μακάρι να ήταν αλήθεια.

Όνειρο ωραιότερο δεν ξανάειδα, ούτε θα ξαναϊδώ.

Ξέρω πως κοιμάμαι και πως θα φύγη τόνειρο.

Ακούστηκαν βροντόλαλες οι Χριστουγεννιάτικες καμπάνες!

Στα ποιήματά του με τίτλο «ένας θεός» σε τόνο εσωτερικό, προσωπικό, με συντριβή καρδιάς, διαπιστώνει μια αλήθεια, που συνέλαβε με συντριβή καρδιάς, διαπιστώνει μια αλήθεια, που συνέλαβε ενοραματικά η ψυχή του.

Ω, μέσα μου γεννιέται ένας θεός
και το κορμί μου γίνεται ναός,
δεν είναι ως πρώτα φάτνη ταπεινή
μέσα μου λάμπουν ξάστεροι ουρανοί,
το μέτωπό μου λάμπει σαν αστέρι...

Μέσα μου λάμπουν ξάστεροι ουρανοί
και το κορμί μου φάτνη ταπεινή,
βλέπω κι αλλάζει, γίνεται ναός
ω, μέσα μου γεννιέται ένας θεός!

Μέσα στην αέναη πάλη του, ανάμεσα στο καλό και στο κακό γράφει την ονειρεμένη προσευχή
Ονειρεμένη προσευχή

Χριστέ μου, κράτα με μακριά απ' τις κακίες του κόσμου, Στην φάτνη βρέφος, όσο ζω να σε λατρεύω δος μου. Κι όσο θα 'ρθή από Σε σταλτός ο χάρος να με πάρη, Κάμε συ, βρέφος, να σταθώ μπροστά στη θεία Σου χάρη. Και κάμε λόγια τα έργα μου σαν των αγρών τα κρίνα, προφητικά, φεγγοβόλα κάμε τα σαν εκείνα, της νύκτας των απλών βοσκών. Γεννιάσουν και γρηκούσαν. Τους ουρανούς ολάνυκτους που σε δοξολογούσαν.

Γεωργία Αλεξανδροπούλου

Τα Χριστούγεννα είναι φως και ελπίδα

Γράφει ο καπ. Κώστας Μιχ. Φράγκος

Βρισκόμαστε σε μια εποχή που κυριαρχεί η παγκοσμιοποίηση και η αλλοτρίωση της καταναλωτικής κοινωνίας, με ισοπέδωση των αξιών της ζωής. Έτσι μια ομίχλη σκεπάζει την κοινωνία που αισθάνεται απροστάτευτη, εκτεθειμένη σε μύριους, πολύτροπους κινδύνους. Το πλοίο της ανθρωπότητας ταξιδεύει μέσα στην ομίχλη χωρίς προσανατολισμό και ορατότητα ακόμη χωρίς έρμα αφού άδειασαν τις αξίες της ζωής. Έτσι το άστρο της Βηθλεέμ δεν φωτίζει το δρόμο των Μάγων για τη φάτνη που γεννήθηκε ο Υιός του Ανθρώπου.

Η Γέννηση του Θείου Βρέφους είναι μια νέα ελπίδα για το Χριστιανισμό και μια απολύτρωση για ολόκληρη την ανθρωπότητα. Σημαίνει την αρχή μιας νέας ζωής κι ενός καινούργιου κόσμου. Ο Χριστός ήρθε να φωτίσει τις ψυχές των ανθρώπων. Να τις κάνει φωτεινές, ειρηνικές, ελπιδοφόρες. Να τις λυτρώσει και να τις γεμίσει αγαθοσύνη, καλοσύνη, επιείκεια, συγγνώμη, πολιτισμό και μεγαλείο. Η Γέννηση του Σωτήρος είναι ελπίδα ζωής και ειρήνης.

Η γέννηση του Χριστού σημαίνει γέννηση της ανθρωπιάς, της ελπίδας μέσα στον απελπισμένο κόσμο μας. Φέρνει ένα μήνυμα λυτρωτικό, ελπιδοφόρο, ανθρώπινο, ενάντια στο «πλαστικό» θρησκευτικό διάκοσμο της εμπορικής εκμετάλλευσης και του θρησκευτικού βερμπαλισμού. Ενάντια στην πρόκληση της καταναλωτικής βουλิมίας και απληστίας που κωφεύει στα εκατομμύρια των φτωχών και δυστυχισμένων, στα πεινασμένα και άρρωστα παιδιά και αδιαφορεί για τις γενοκτονίες των λαών και τις εμφύλιες συγκρούσεις.

Σ’ αυτήν την ταραγμένη εποχή τα Χριστούγεννα είναι το ελπιδοφόρο και σωτήριο μήνυμα της Ειρήνης και της Αγάπης που έχει ανάγκη η φοβισμένη ανθρωπότητα από την παγκοσμιότητα του φόβου. Ενός φόβου, μιας αόρατης για την ώρα, πολλαπλής καταστροφής, από αρρώστιες, από βιολογικά όπλα, από ληστρικές διεθνείς επιθέσεις, που θα σωριάσουν το

θάνατο σε εκατομμύρια ανθρώπους. Μια ανθρωπότητα που παραπαίει μέσα στην αβεβαιότητα και στην ανασφάλεια. Μια οικουμένη που εξακολουθεί να είναι δυσκατοίκητη και ανείρευτη. Μια ανθρωπότητα που μοιάζει με τις βαβέλειες ημέρες του πύργου της Βαβέλ, τότε με τη σύγχυση των γλωσσών και σήμερα με τη σύγχυση των φρενών. Μια παραφροσύνη που δεν υπολογίζει τον άνθρωπο αλλά σακατεύει τον ίδιο τον άνθρωπο. Τον άνθρωπο που αρνείται ν’ ακούει τη φωνή της συνειδήσεως και το φως της αλήθειας, ένα φως που εμποδίζει τις συνειδήσεις να ναρκωθούν με τα αφιόνια του κατανάλωτισμού. Και μιας κοινωνίας που βαθμιαία σκότωσε το μηχανοδηγό της - το Θεό - και τους άξιους βοηθούς του και τίναξε στον αέρα την οικογένεια για να πετύχει μεγαλύτερη ευμάρεια σε μια οικονομία που δεν υπήρξε χορηγός αγάπης και ειρήνης. Αυτής της ειρήνης που συνοψίζεται στο μήνυμα των Χριστουγέννων με το «τραγούδι του ουρανού» όπως αποκλήθηκε, φέρνοντας στη Γη το μήνυμα της Ειρήνης και «εν ανθρώποις ευδοκία».

Το πιο ελπιδοφόρο μήνυμα που ακούστηκε στην ιστορία. Ένα μήνυμα Ειρήνης και καταλλαγής, που θα μας λυτρώσει από τη θανατερή μοναξιά και θ’ αφυπνίσει το σύγχρονο άνθρωπο που βασανίζεται ανελέητα στις ατραπούς της βίας και της τρομοκρατίας, του ρατσισμού και του φανατισμού και πάνω απ’ όλα μια ανθρωποφαγία σ’ όλους τους χώρους αφού αρχές και αξίες ποδοπατούνται στο όνομα του Μαμωνά.

Στα Χριστούγεννα μόνο μπορούμε να βρούμε τη χαμένη επικοινωνία με τη ψυχή μας και μέσα από το μοναχικό συνάνθρωπο να αναζητήσουμε την πίστη προς το Θεό. Το ασήμαντο σπήλαιο γίνεται ο ομφαλός της ιστορίας και το υπέρλαμπρο άστρο της Βηθλεέμ φωτίζει τον κόσμο και την ανθρωπότητα.

Το κερί

Μια φορά κι ένα καιρό, ένα μικρό κεράκι βρισκόταν σε ένα δωμάτιο μαζί με άλλα κεριά, τα περισσότερα από τα οποία ήταν πολύ μεγαλύτερα και πολύ ομορφότερα από αυτό. Μερικά ήταν δεμένα με κορδέλες πολύχρωμες άλλα ήταν πιο απλά, σαν κι αυτό. Δεν ήξερε τον λόγο που βρισκόταν εκεί, και τα άλλα το έκαναν να αισθάνεται μικρό και ασήμαντο.

Όταν έπεσε ο ήλιος και σκοτεινίασε το δωμάτιο, είδε έναν άνθρωπο να μπαίνει μέσα στο δωμάτιο.

Έρχονταν προς το μέρος του κρατώντας ένα αναμμένο σπίρτο. Κατάλαβε ότι θα του έβαζε φωτιά.

Μη!! φώναξε, σε παρακαλώ μη!

Όμως ήξερε ότι δεν μπορούσε να ακουστεί και ετοιμάστηκε να υποφέρει τον πόνο, που ήταν σίγουρο ότι θα ακολουθούσε.

Προς μεγάλη του έκπληξη το δωμάτιο γέμισε με φως. Αναρωτήθηκε από που έρχεται το φως, αφού ο άνθρωπος είχε σβήσει το σπίρτο. Κατάλαβε ότι προερχόταν από τον εαυτό του.

Ύστερα ο άνθρωπος άναψε κι άλλα σπίρτα για να ανάψει με την σειρά του και τα άλλα κεριά. Όλα τα κεριά έδιναν το ίδιο φως με εκείνο.

Καθώς περνούσαν οι ώρες παρατήρησε ότι το κερί άρχισε να λιώνει. Κατάλαβε ότι σύντομα θα πέθαινε. Με την παρατήρηση αυτή, ανακάλυψε και τον λόγο που είχε δημιουργηθεί.

Ίσως ο λόγος που βρισκομαι στη Γη, είναι για να δίνω φως μέχρι να πεθάνω, ψιθύρισε. Και αυτό έκανε.

Θαρρώ λοιπόν πως όλοι μας μπορούμε να δώσουμε λίγο φως στον κόσμο. Δίχως να έχει σημασία το πόσο σημαντικοί ή ασήμαντοι, μικροί ή μεγάλοι είμαστε.

ΖΩΡΖΗΣ ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΗΣ (1810-1880):
Το Σκλαβάκι, ο Επιχειρηματίας, ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Του Ιατρού Αναστ. Τριπολίτη

Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος

Κι εδώ αρχίζει το δυσκολότερο ίσως στάδιο της δημιουργίας του Θεραπευτηρίου. Η επιθυμία των Εκτελεστών της διαθήκης όπως ανεγείρουν ένα σύγχρονο ψυχιατρικό Νοσοκομείο και η έλλειψη πείρας αφετέρου, δεδομένου ότι, όπως προαναφέρθηκε, δεν υπήρχε άλλο ψυχιατρείο στη χώρα μας, τους οδήγησε στην αναζήτηση λύσεων από το εξωτερικό, από την Ευρώπη όπου είχε αναπτυχθεί η ψυχιατρική επιστήμη και υπήρχαν ήδη σύγχρονα ψυχιατρεία.

Απευθύνθηκαν λοιπόν στον τότε διαμένοντα στο Παρίσι Δημήτριον Βικέλαν, γνωστόν άνθρωπο των γραμμάτων και φιλόνηρωπον, μετά του οποίου μερικοί τουλάχιστον εκ των Εκτελεστών της διαθήκης διατηρούσαν και φιλικές σχέσεις και τον παρακάλεσαν να τους βοηθήσει εις το έργον των.

Όπως προκύπτει από την μακράν αλληλογραφίαν που υπάρχει, ο Δ. Βικέλας εκινήθη δραστηρίως και με τις γνωριμίες που είχε επέτυχε να εξασφαλίσει την πολύτιμη συνεργασία του διασήμου Γάλλου ψυχιάτρου Lunier, Επιτίμου Γενικού Επιθεωρητού των Διοικητικών Υπηρεσιών του Υπουργ. Εσωτερικών της Γαλλίας. Ο εξάιρετος αυτός Επιστήμων, τελείως αφιλοκερδώς εμελέτησε μετά προσοχής το θέμα αυτό και ύστερα από μακρές συνεννοήσεις έδωσε σχέδια για τη μορφή των κτιρίων και τις οικοδομικές εργασίες, για τον οργανισμό, τον κανονισμό των υπηρεσιών κλπ.

Αφού ολοκληρώθηκαν όλες οι διαδικασίες το Θεραπευτήριο άρχισε να χτίζεται τον Ιούλιο του 1884.*

**Λέγεται ότι την εποχή που οι Μηχανικοί μετρούσαν την έκταση για να θεμελιώσουν τα κτίρια, ένας χωρικός που περνούσε με την άμαξα του από την παρακείμενη Ιερά Οδό, ρώτησε έναν Μηχανικό: Ε! Πατριώτη τί πρόκειται να χτίσετε; Ο Μηχανικός του απάντησε: Θα φτιάξουμε τρελοκομείο. Και τότε ο χωρικός του είπε: «Τράβα κορδέλα».*

Τότε έγραψε ο επίσης Χιώτης Γ. Σουρής το γνωστό ποίημα:
Εις τα θεμέλια του Φρενοκομείου

*Ω Εορτή των εορτών! ω ευτυχής ημέρα!
Ω τώρα πρέπει ο καθείς του Άστεως πολίτης
να βάλει στο μπαλκόνι του μια κόκκινη παντιέρα με μια
χρυσή επιγραφή «Ζωρζής Δρομοκαϊτής»
Ναι τώρα πρέπει στολισμός με δάφναις και μυρσίναις ναι τώρα
πρέπειον Κανονιάς Φανάρια και ρετσίναις
Φρενοκομείον κτίζεται και στην σοφήν Ελλάδα.
Ω, ο θεός εφώτισε τον Χιώτη τον Ζωρζή και τώρα μέσα στου
Δαφνιού την τόση πρασινάδα θα βρίσκωμε παρηγοριά και η
μνήμη του θα ζη
Ω μέγα ευεργέτημα των ευεργετημάτων
Ω μόνον οικοδόμημα των οικοδομημάτων
θέλει λαμπρόν Μουσώλειον αυτός ο Κληροδότης
Παιάνας και αποθέωσιν εις τρίτους ουρανούς!
Ευρέθη μέσ’ στους Χιώτδης
με γνώση κι ένας Χιώτης
και εσκέφθη ο μέγας του και πρακτικός του νους
πως μέσα στην Ελλάδα μας που πλημμυρούν τα φώτα Φρενοκομείον έπρεπε να γίνει πρώτα-πρώτα.
(Απρίλιος 1884, «Ο ΡΩΜΗΟΣ» του Γ. Σουρή)*

Αποκαλυπτήρια της προτομής
του Ζωρζή Δρομοκαϊτη

1η Ιουλίου 1959 (σ.σ. έστω και αργά). Την προτομή, την οποία εφιλοτέχνησε ο γλύπτης Νίκος Σοφιαλάκης, αποκαλύπτει ο Καθηγητής της Ψυχιατρικής του ΕΚΠΑ (Εθνικού-Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών) αείμνηστος Γ. Λυκέτσος.

Ένας νοσηλευόμενος την εποχή εκείνη στο Θεραπευτήριο του Δρομοκαϊτη

ο Χαράλαμπος Ξυνίδης, συγκινημένος από τη μορφή εμπνεύσθηκε κι έγραψε το παρακάτω ποίημα:

ΣΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΗ

*Άγαλμα πού το μάρμαρο ομορφαίνει
όσες φορές εμπρός σου κι αν διαβώ
στην ίδια θέση ακίνητο απομένεις
στην ίδια θέση αναίσθητο βουβό.
Οι φλέβες σου ψυχρές και δίχως αίμα
τα χείλη στο χαμόγελο κλειστά,
τα μάτια σου δεν τα φωτίζει βλέμμα,
το στήθος σου το θάνατο βαστά.
Μα ενώ μ αυτή την άψυχη ομορφιά σου
ούτε με νοιώθεις ούτε με θωρείς
γιατί μ’ ευφραίνει τόσο η συντροφιά σου
που θέλω να σε βλέπω ολημερίς;
Κι ακούστηκε η μαρμάρινη φωνή σου
βγαλμένη αχνά από κάθε σου πτυχή:
Τρελλέ σε συντροφεύει της Αγάπης
η αθάνατη κι αθώρητη ψυχή*

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

... Και μετά από όλη αυτή την περιπέτεια του Κληροδοτήματος (της περιουσίας) του Ζωρζή Δρομοκαϊτη, μετά από 2(!) παγκοσμίους πολέμους που το Δρομοκαϊτείο... επέζησε και πολλές οικονομικές καταστροφές (μαζί και τον Εμφύλιο), φθάνομε εις το... σωτήριο έτος 1981 όπου εγώ πλέον προσωπικώς, γεμάτος όρεξη αλλά - παρά τη μόρφωσή μου - χωρίς εμπειρίες διοικήσεως και μάλιστα μεγάλου Νοσοκομείου, βρέθηκα στο Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος, συνεργαζόμενος με σοφούς ανθρώπους, όπως ο Ανδρέας Λαιμός (Πρόεδρος), ο Κ.Δ. Φαφαλιός (Αντιπρόεδρος) και Μέλη τον Παντελή Κοκκάλη και Ιωάννη Γέμελο. Για να μην επαναλαμβάνω χιλιοειπωμένη ιστορία, βρέθηκα ξαφνικά Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ιδρύματος και με τη βοήθεια του αιμνήστου Γ. Γεννηματά (από το 1985 μετατραπήκαμε από Νοσοκομείο Ιδιωτικού σε Νοσοκομείο Δημοσίου Δικαίου) με Υφυπουργούς τον Μαν. Σκουλάκη και Ελπίδα Τσουρή, ανανεώσαμε και συμπληρώσαμε τις κτηριολογικές ελ-

λείψεις⁸.

Με την Ψυχιατρική Μεταρρύθμιση (πρέπει να γράφω... ώρες) αναδει- χθήκαμε αν όχι το πρώτο, ένα από τα πρώτα Ψυχιατρεία στον ελληνικό χώρο.

Κάτι που πρέπει να τονίσω εδώ είναι ότι παρά τα δύσκολα χρόνια που περάσαμε και παρά το γεγονός ότι ο συνδικαλι- σμός «έβραζε», εμείς δεν είχαμε υπερβολές. Το προσωπικό του Νοσοκομείου, από τον Διευθυντή μέχρι και την τελευταία καθαρίστρια, ζώντας σ' αυτόν τον «περίεργο» χώρο μεταξύ συνανθρώπων που μας χρειάζονται ΑΠΟΛΥΤΩΣ, πολλές φορές υπερέβαλε στα καθήκοντά του και... ξεχνούσε το «δίκιο» του (δεν είναι εύκολο να διανυκτερεύει μια νοσηλεύ- τρια μέσα σε θάλαμο 30-50 ατόμων).

Έτσι, δόξα τω Θεώ, ευρισκόμενοι στο έτος 2016 και παρά το γεγονός ότι δεν διαθέτομε οικονομική επάρκεια για να αγο- ράσουμε τα στοιχειώδη (αντιδραστήρια διαγνωστικά, τρόφιμα κλπ.) ελπίζομε, πάντα με τη βοήθεια του Θεού και την καλή φώτιση αυτών που μας κυβερνούν (ίσως και βοήθεια από κάποιον «νέο» Δρομοκαϊτή) να περάσουμε και αυτή τη μπόρα και να οδηγήσουμε το σκάφος που λέγεται «Δρομοκαϊτειο» σε υπήνεμο λιμένα. Ο Θεός ας αναπάψει τις ψυχές του Ζωρζή και της Ταρσής Δρομοκαϊτή.

Α.Ι. Τριπολίτης
Αγγειοχειρουργός

Υ.Γ.: Ίσως θα ήταν παράληψή μου αν δεν αναφέρω τουλάχισ- στον ονομαστικά και άλλους Μεγάλους Ευεργέτες που συνέ- βαλαν στην ανάπτυξη και γιγάντωση του Δρομοκαϊτείου. Έτσι μεταξύ των άλλων συνέβαλαν οι οικογένειες των Σεβαστοπου- λαίων, των Θεολόγων, των Σκυλίτσηδων, των Γεμελών, ο Αυδρ. και η Ιφιγ. Συγγρού, ο Σοφοκλής Δάφτσιος, ο Χαράλ. Σπηλιόπουλος, ο Ευγένιος Ευγενιάδης, ο Ευαγγ. Ιερεμιάδης, ο Νικ. Πατέλης κ.α. (και ζητώ συγγώμη διότι παρέλειψα πολ- λούς). Όμως ο κεντρικός πυρήνας, η πρώτη ιδέα και ο κύριος χρηματοδότης δεν παύει να είναι ο ΖΩΡΖΗΣ ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΗΣ. Οι υπόλοιποι απλά ακολούθησαν, συμπεριλαμβανομένης της τότε Κυβερνήσεως, η οποία παρεχώρησε 391 Βασιλικά⁹

στρέμματα και 429,50 μέτρα: (το σχετικό παραχωρητήριο φέρει την υπογραφή του τότε Υπουργού των Οικονομικών Χαρ. Τρι- κούπη - αρ. 258 της 24ης Μαΐου 1883). Κλείνοντας αναφέρω απλά το όνομα του Δημ. Βικέλα, του γνωστού από την τέλεση των πρώτων Ολυμπιακών Αγώνων (1896) που συνέβαλε στη διαμόρφωση του Δρομοκαϊτείου (κτηριολογικά, επιστημονικά και διοικητικά), του Γεωργίου Γεννηματά που συνέβαλε με τον τρόπο του στην κτηριολογική ανανέωση και στην Ψυχιατρική Μεταρρύθμιση, και του Γ. Λυκέτσου που «ανέβασε» το Ψυχια- τρείο επιστημονικά και το κατέταξε στα καλύτερα της Ευρώπης! Στο Ίδρυμα κατέφυγαν κατά καιρούς μεγάλες μορφές της λο- γοτεχνίας μας, όπως ο Γ. Βιζυηνός, ο Γεράσιμος Βώκος, ο ιστο- ρικός Αρίστος Καμπάνης, ο Μιχ. Μητσάκης, ο Ρώμος Φιλύρας, ο Νικόλαος Στεφάνου Δραγούμης και άλλοι πολλοί! Η Ελλη- νική Πολιτεία αναγνωρίζουσα την προσφορά του Ιδρύματος, το εβράβευσε (100 χρόνια προσφοράς) το 1987 με το Αργυ- ρούν Μετάλλιο της Ακαδημίας Αθηνών! ο τότε Πρόεδρος κ. Αναστ. Τριπολίτης παραλαμβάνει το Αργυρό Μετάλλιο της Ακα- δημίας Αθηνών δια την Εκατονταετή Προσφορά του Ιδρύμα- τος, 1887-1987.

ΕΚΚΛΗΣΗ
(το παράπονο του Ζωρζή Δρομοκαϊτή)

Επειδή «Λαός χωρίς Ιστορία είναι δέντρο χωρίς ρίζες», σκέ- φθηκα αντί για τα συνθισμένα («Ο Θεός να τους αναπαύσει» τους Μεγάλους Ευεργέτες κλπ. κλπ.) να κλείσω το γραπτό μου με κάποια κείμενα όπου καταγράφεται (καθρεπίζεται, αν προτιμάτε) η «ευαισθησία» μας (... ΑΧΑΡΙΣΤΙΑ(!) μας θέλω να παω) έναντι της μνήμης του Ζωρζή Δρομοκαϊτή.

Σε ένα από τα κείμενά μου λοιπόν (2010:) γράφω: «SOS, η οικία του Ζωρζή Δρομοκαϊτή καταρρέει» και αναφέρω ως ιστορικό, ότι κατόπιν οχλήσεων μας κατά καιρούς σε πολλές Κυβερνήσεις, η μοναδική(!) που ενδιαφέρθηκε ως Υφυπου- ργός Κοινωνικών Υπηρεσιών, ήταν η κ. Ελπίδα (όνομα και πράγμα) Τσουρή, η οποία φρόντισε να δοθεί ένα ποσό(!) για την «επισκευή της οικίας του Δρομοκαϊτή» που είναι κοντά στον Αγ. Ιάκωβο στο κέντρο της Χώρας¹⁰ (στο ισόγειό της είναι

το βενζινάδικο του Σιδεράτου). Μέχρι εκεί φθάνει η μνήμη μου (και το κουράγιο μου). Πού, πώς και πότε εξηφανίσθησαν (χάθηκαν;) τα χρήματα... ρωτάτε τους αρμοδίους!... Βέβαια με τη γραφειοκρατία και... το «φρένο» της Αρχαιολογικής Υπη- ρεσίας, όλα... βαλτώνουν.

Σε άλλο άρθρο μου στα τοπικά ΜΜΕ με τίτλο «Φωνή βο- όντος εν τη Ερήμω!» επαναλαμβάνω την έκκλησή μου προς διάσωση του σπιτιού του Δρομοκαϊτή, το οποίο σίτι σε λίγο θα γίνει... απειλή για τους διερχόμενους (κάποιον θα χτυπή- σουν τα κομμάτια που πέφτουν)!

Σε άλλο κείμενο στον «Πολίτη» της 25-05-2015, το οποίο υπογράφει ο Δ.Μ. (ο φίλος μου Δημήτρης Μωυτέρης), οι φω- τογραφίες ομιλούν μόνες τους και δείχνουν την ανεπανόρ- θωτη(!) φθορά της εκκλησίας του Αγ. Ιωάννη του Συερού της Οικογένειας Δρομοκαϊτή, η οποία κτίσθηκε το 1879-1881. Τα υποστυλώματα στο καμπαναριό τα έβαλε η Αρχαιολογική Υπηρεσία το 2012, η οποία έχει απαγορεύσει κάθε παρέμ- βαση σε όσους προσπαθούν να κάνουν κάτι! Ευτυχώς για τις παλιές εικόνες, πρόλαβε και τις μετέφερε στο εκκλησιαστικό μουσείο του Τάγματος του Αγ. Παντελεήμονα στα Λιβάδια, ο μακαριστός Μητροπολίτης Παντελεήμων Φωστίνης!

Κλείνοντας το μακροσκελέστατο πόνημά μου θα ήθελα να τονίσω ότι χρησιμοποίησα ως βιβλιογραφία πολλά βοηθή- ματα. Σε ένα από αυτά ο (και) Δάσκαλός μου (πάντα με κεφα- λαίο Δ) Νικ. Τσικής, χρησιμοποιώντας τη διεθνή ανάλυση SWOT (όπου S: Strenght, δυνατά σημεία, W: Weaknesses, αδύνατα σημεία, O: Opportunities, ευκαιρίες, και T: Threats, απειλές για το Νοσοκομείο ΜΑΣ) προβλέπει μακροπρόθεσμη αν η λειτουργία του γίνεται με σύνεση και εργατικότητα...

Εγώ από της σκοπιάς της δικής μου εύχομαι καλό κουράγιο σε όλους μας διότι το Δρομοκαϊτειο όπως «απλώθηκε» με τις εξωνοσοκομειακές του δομές σε όλο το Λεκανοπέδιο (και όχι μόνο) χρειάζεται εγρήγορση, καθημερινή φροντίδα και στοργή, και από εμάς και από τους κυβερνώντες μας (την προϊστάμενη μας αρχή).

Συνέχεια στο επόμενο τεύχος

⁸ Σ' αυτό συνέβαλαν και τα επόμενα Διοικητικά Συμβούλια υπό τους κ.κ. Παν. Βαρλά και Ντκ.Τσική (η αείμνηστη Στέλλα Φράγκου-Μονογυιού απεβίωσε αιφνιδίως από εγκε- φαλικό)!

⁹ Ένα (1) σημερινό στρέμμα:1000μ. - Ένα βασιλικό στρέμμα :1270(!)μ.

¹⁰ Χώρα: η πρωτεύουσα της νήσου Χίου (διευκρίνιση για τους μη Χιώτες).

ΨΗΦΙΣΜΑ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Σωματείου "ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΕΙΟΥ" συνήλθε σήμερα την 12 Δεκεμβρίου 2016 ημέρα Δευτέρα και ώρα 12:00 σε έκτακτη συνεδρίαση στα γραφεία του Σωματείου κατόπιν προσκλήσεως της Προέδρου κυρίας Ανδρονίκης Σκαρβέλη και αφού άκουσε από την Πρό- εδρο το θλιβερό άγγελμα του θανάτου του

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ι. ΦΡΑΓΚΟΥ,

πατέρα της Αντιπροέδρου του Σωματείου μας κυρίας Μα- ρίας Φράγκου και συζύγου της αείμνηστης προέδρου του Δρομοκαϊτείου Ιδρύματος ΣΤΕΛΛΑΣ ΦΡΑΓΚΟΥ και αφού

εξήρε την προσωπικότητά του και τις ανεκτίμητες υπηρεσίες που προσέφερε στην Ελληνική Ναυτιλία, αλλά και προς ανα- κούφιση των αναξιοπαθούντων συνανθρώπων μας γενικό- τερα.

Αποφασίζει ομοφώνως

- 1) Να εκφραστούν τα θερμά συλλυπητήρια του Σωματείου στην οικογένεια του εκλιπόντος.
- 2) Αντί στεφάνων να προσφερθεί δωρεά γεύματος στους τροφίμους του Δρομοκαϊτείου θεραπευτηρίου.
- 3) Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου να παραστούν στην

νεκρώσιμο ακολουθία.

4) Να δημοσιευθεί το παρόν ψήφισμα στην εφημερίδα "ΔΡΟΜΟΙ ΨΥΧΗΣ".

5) Να επιδοθεί η παρούσα απόφαση στην οικογένεια του εκλιπόντος.

**ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ**

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΣΚΑΡΒΕΛΗ**

Στην ετήσια συνάντησή μας με το Δ.Σ. του Δρομοκαϊτειου Ιδρύματος, δεξιωθήκαμε στην prime αίθουσα του κ. Μπαϊρακτάρη στο Μοναστηράκι. Φωτογραφίες από την ωραία μας συνάντηση με το Δ.Σ. του Δρομοκαϊτείου Ιδρύματος και το Δ.Σ. του «Σωματείου φίλων του Δρομοκαϊτείου».

Από τη συνάντηση με το Δ.Σ. του Δρομοκαϊτείου

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του Δρομοκαϊτείου με τον Γενικό Διευθυντή και το μέλος Ιατρό κ. Μουτάφη με την σύζυγό του

Η Πρόεδρος του Δ.Σ. του Σωματείου μας με την Γενική Διευθύντρια του Δρομοκαϊτείου και του Δαφνίου

Από την έξοδο των ασθενών του Δρομοκαϊτείου

Συντακτική Επιτροπή: Α. Σκαρβέλη Διευθύντρια (Πρόεδρος Δ.Σ.), Μ. Θεοδωράκη, Ε. Τσίμπλη, Α. Φραγκοπούλου και αναπληρωματική Μ. Φυστέ
Υπεύθυνη Οικονομικών: Ε. Μπαρτζόγλου - Καλλιτεχνική Επιμέλεια: Ανδρ. Σκαρβέλη
Επιμέλεια - Παραγωγή - Εκτύπωση: Δ. ΔΕΣΠΟΤΟΠΟΥΛΟΣ
* ΤΑ ΕΝΥΠΟΓΡΑΦΑ ΑΡΘΡΑ ΕΚΦΡΑΖΟΥΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ